

GLASILLO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

V združenju je moč!

Registered as second-class matter January 22, 1915, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

LETO—YEAR IX.

CHICAGO, ILLINOIS, 24. MARCA (MARCH) 1916.

ŠTEV.—NUMBER 12.

IZ GLAVNEGA URADA.

SPLOŠNO GLASOVANJE.

Prvega aprila t. l. prične splošno glasovanje o ustanovitvi Jugoslovanske Akademije v Ameriki, ki konča dne 27. maja t. l. Člani za glasovanje v zmislu pravil je osem tednov. Vsako društvo ima v tem času najmanj eno redno sejo, mnoga društva pa po dve seji, tako, da lahko vsak član in članica glasuje in pove z glasovnico svoje osebno prepričanje o predlogih, ki so predloženi članstvu N. P. J. na splošno glasovanje.

V zmislu sprejete resolucije na šesti redni konvenciji je istom izvoljeni odbor, ki sestoji iz bratov John Vogrič in Paul Berger v La Salle, Ill., in brata John Rezelj v Milwaukee, izdelal predloge, ki jih je potrdil gl. upravni odbor, da gredo na splošno glasovanje.

GLASOVNICA

1. PREDLOG:
Ali naj S. N. P. J. sprejme načrt J. S. Z. za ustanovitev Jugoslovanske Akademije v Ameriki?

DA	NE

2. PREDLOG:
Ali naj bodo prispevki za vzdrževanje "Akademije," še na mesec na vsakega člana obligatni, to je obvezni?

DA	NE

3. PREDLOG:
Ali naj se pobirajo za ta fond "Akademije" od članov prostovoljni prispevki?

DA	NE

Podpis

Vsak član in članica dobi po eno glasovnico, ki naj jo izpolni po svojem prepričanju. Za prvi predlog glasuje lahko vsak član, če je zato, da so mesečni prispevki za vzdrževanje "Akademije" obligatni (obvezni), ali če meni, da naj bodo prostovoljni. Prvo vprašanje je le načelno in radi tega lahko glasujejo o drugem in tretjem vprašanju vsi, ki so glasovali za prvi predlog. Drugi in tretji predlog si nasprotujeta in če kdo glasuje za drugi predlog, glasuje logično proti tretjemu, če pa glasuje proti drugemu predlogu, glasuje za tretjega.

Koristi, ki jih bodo imeli jugoslovanski delavci v Ameriki od Jugoslovanske Akademije v Ameriki, so bili jasno povedani. Slišali smo tudi nasprotna mnenja in vsak si je lahko do sedaj na podlagi rasprave ustvaril mnenje o potrebi "Akademije." S prvim aprilom, ko prične splošno glasovanje, preneha tudi rasprava v listu, lahko se pa razpravlja na društveni seji, preden članstvo glasuje.

Članstvo in članice bodo v priporočilo, da se društvenih sej v času splošnega glasovanja, ki jih ne zadržujejo od sebe bolezen, delo ali oddaljeno bivanje od društvenega sedeža.

Še en teden!

Zadnji dnevi tekme so pred nami, ki zaključijo s prvim aprilom t. l. Novi člani in članice morajo biti do tega časa pravilno naznanjeni br. John Verderbarju, el. tajniku, naslovi naročnikov z denarjem za naš bodoči dnevnik na upravništvu "Glasila."

Na pošiljate, ki bodo prišle po prvem aprilu t. l. se ne bo oziralo pri tekmi. Kdor hoče, da mu glasovi v tekmi štejejo, mora do določene časa na pravi naslov naznaniti nove člane, članice in naročnike. Red in točnost morata biti pri tekmi. Če bi ju ne bilo, bi morali po zaključeni tekmi čakati mesec dni ali še več, da se šteje glasovi in konstatira, kdo je zmagovalec.

S prvim aprilom konča tekma! Brate in sestre, ki so se udeležili tekme, opozarjamo še enkrat in zadnjikrat, naj pravočasno oddajo prošnje novih članov in članic in naslove naročnikov z denarjem na določeno mesto, da ne bodo v tekmi prikrajšani za glasove in mogoče tako tudi oškodovani. Prav lahko se dogodi, da brat ali sestra propade radi par glasov, ker niso bili oddani ob pravem času pridobljeni novi člani, članice in naročniki.

Bodite točni ob pravem času, da v tekmi ne propadete radi zakasnelosti!

Vse članstvo S. N. P. J. nestrpno pričakuje, da spozna brate in sestre, ki so bili najbolj delovni v prvi tekmi za pridobivanje novih članov in članic in naročnikov za bodoči dnevnik.

Bratje in sestre tudi pred tekmo niso spali, ampak so agitirali za večjo "Slovensko narodno podporno jednote." O tem priča dejstvo, da je S. N. P. J. štela ob novem letu nad 12,000 članov in članic in 2500 otrok v otroškem oddelku. Nič ne pozna najbolj delavnih agitatorjev in agitatorice za jednote, saj niso bila nikdar priobčena njih imena v listu. Poznali so jih le v ožjem društvenem krogu, k večjem v naselbinah.

Za svoj trud in požrtvovalnost niso prejeli nobenega priznanja, le semintje je katero društvo nagradilo svoje najbolj delovne brate. To so bili posamezni slučajji, izjeme.

Popolnoma v redu je, če tako velika organizacija kot S. N. P. J. nagradi najbolj delovne agitatorje za njihov trud. Agitacija ni lahka reč, temveč vzame mnogo časa in zvezana je s stroški, ki včasih občutno zadenejo agitatorja, ker je delavec in živi od tega, kar zasluži s svojim umom in rokami. Zavedamo se, da priznanja, ki jih je določil gl. odbor za zmagovalec, ne pokrijejo njih stroškov in ne nadomestijo jim časa. Ali vendar je vsaj nekaj za trud, zgubo časa in stroške.

Danes ne moremo povedati natančnega števila novih članov in članic, ki so jih pridobili brate in sestre v teku dveh mesecev. Vsa znamenja kažejo, da jih bo en tisoč, ako še ne več. O naročnikih na dnevnik pa ne moremo povedati nobene številke, ker bratje in sestre hranijo s poročili do zadnjega.

Z izidom prve tekme smo lahko zadovoljni vsi. Z novimi člani in članicami smo pridobili nove borce za S. N. P. J., pomnožili smo agitatorično in gospodarsko moč jednote. Med novimi člani in članicami bodo vstali novi agitatorji in agitatorice za S. N. P. J., ki jih bodo pridobivali nove člane in članice in ustanovljali nova društva. Tako raste organizacija, se spopolnjuje in narašča njena agitatorična in gospodarska moč. Posebno zadnji dve sta neobhodno potrebni za obstoj vsake organizacije in njen napredek. Le tistemu, ki raste, ki se mu množi agitatorična in gospodarska moč, je zagotovljeno dolgotrajno in krepko življenje.

Bratje in sestre, ki so pomnožili agitatorično in gospodarsko moč naše podporne organizacije, zaslužijo, da jih pozna njeno članstvo. Priznanja, ki jih dobe od svoje organizacije, naj jih bude k novemu in vztrajnemu delu za svojo organizacijo. Pošteno so za-

služili, kar je organizacija zanje odločila in prav iz srea privoščimo zmagovalec slededca

PRIZNANJA:

Priznanja za društva, ki pridobijo največ novih članov in članic:

1. Krasno graviran zlat prstan s pravim 3/16 kar. demantom, vreden do \$35.00.
2. Gold Filled žepna ura 16 velikosti, dvojni pokrovi, jamčeni 25 let, kolesje Waltham (Bartlett) izdelka, na 17 kamnov, "adjusted". Vredna do \$30.00.
3. 10 kar. zlata moška verižica težka 15 1/4 dzts, zraven lep obsek S. N. P. J. Vrednost \$20.00.
4. Silver Plated namizna oprava, sestojeca iz 6 malih in 6 večjih žlic, 6 nožev, 6 vilic, en nož za sirovo maslo in žličica za sladkor, v lični škatli. Vrednost \$12.00.
5. Krasna toaletna garnitura, sestojeca iz posrebrnjene zrcala, krtače in glavnika, v lični, s svilo prevlečeni škatli. Vrednost \$10.00.

Priznanja za člane in članice, ki pri svojem društvu dobe največ novih članov in članic:

1. Prstan, 14 kar. zlat s znakom S. N. P. J., vreden \$7.00.
2. Zlat obsek za verižico, v obliki zvezde z znakom S. N. P. J. Vrednost \$7.00.
3. Prstan, 10 kar. zlat s znakom S. N. P. J., vreden \$6.00.
4. Prstan 10 kar. zlat s znakom S. N. P. J., vreden \$5.00.
5. Gold Filled obsek za verižico z znakom S. N. P. J., vreden \$2.50.

Priznanja za člane in članice, ki dobe največ naročnikov, za naš dnevnik "Prosveta":

1. Krasno graviran zlat prstan s pravim 3/16 kar. demantom, vreden do \$35.00.
2. Gold Filled žepna ura 16 velikosti, dvojni pokrovi, jamčeni 25 let, kolesje Waltham (Bartlett) izdelka, na 17 kamnov, "adjusted". Vredna do \$30.00.
3. 10 kar. zlata moška verižica, težka 15 1/4 dzts, zraven lep obsek S. N. P. J. Vrednost \$20.00.
4. Silver Plated namizna oprava, sestojeca iz 6 malih in 6 večjih žlic, 6 nožev, 6 vilic, en nož za sirovo maslo in žličica za sladkor, v lični škatli. Vrednost \$12.00.
5. Krasna toaletna garnitura, sestojeca iz posrebrnjene zrcala, krtače in glavnika, v lični, s svilo prevlečeni škatli. Vrednost \$10.00.

Inozemstvo.

— Z bojišča. Boji krog Verduna se še vedno nadaljuje. Iz Berlina poročajo, da so francoski napadi na grič Le Mort Homme vsled ognja iz nemških topov ponesečili. Iz Pariza poročajo, da je francosko topništvo obstreljevalo nemške postojanke pri Neuville in farmi Godata. Severovzhodno od Sv. Mihaela je francosko težko topništvo razstrelilo sovražno skladišče pri Varvinayju.

Iz Londona poročajo, da je francoska armada, ki broji en milijon mož, pripravljena za ofenzivo, da prežene nemške čete izpred Verduna.

Iz Berlina poročajo, da so ruske čete južno od Dvinska poskušile vstavi pripranjanje nemških čet s protiofenzivo, pa so zadobile strahovite izgube. Na bojišču je obležalo 9270 Rusov. Iz Petrograda ni poročila o teh bojih in poročajo le o topniških bojih za utrdbe pri mostu Iskull in južno od mesta. Rusko topništvo je obstreljevalo nemške postojanke v smeri proti Vidzi.

Iz Dunaja poročajo, da so talijanske čete z vso silo naskočile utrdbe pri Podgori. Prišlo je do boja z bajonetom. Italijanske čete so na nekaterih mestih vdrele v avstrijske strelne järke, iz katerih so jih kasneje pregnale avstrijske čete.

Iz Rima poročajo, da se Rusi pripravljajo od treh strani za na-

pad na Trebizond, da preženejo Turke iz zadnje postojanke ob Črnem morju.

Iz Berlina poročajo, da so angleške čete po izgubljeni bitki pri Felahu v Mezopotamiji nenadoma naskočile turško desno krilo, a so jih v dveh dnevih bojih potisnile nazaj od središča.

Iz Dunaja poročajo, da so se avstrijske čete po šestmesečni obrambi mesta Uscieczke umaknile pred ruskimi premočji. Na talijanski fronti so avstrijske čete dosegle uspehe pri tolimskem mostu, Talijanci so se umaknili za kakšnih 500 jardov. Avstrijeci so ujeli nad en tisoč talijanskih vojakov.

— Na morju. Iz Pariza poročajo, da je sovražna potapljača potopila v Jadranskem morju francoskega razruševalca "Renaudin". Četiri člani in 44 pomorščakov je našlo smrt v valovih. Dva člani in 32 pomorščakov je rešeno torpedočoln, ki se je nahajal v bližini.

Iz Berlina poročajo, da je sovražna potapljača potopila avstrijsko bojniško ladjo "Elektro" v Adrijskem morju in dve strežnici "Božega križa" so utonili. Sovražnik je poznal "Elektro" kot bojniško ladjo in opremljena je bila s potrebnimi znamenji, ki so dolžni za te vrste ladje.

V Londonu izjavljajo oficijelno, da ni potapljača potopila holandskega garnika "Tubantia," dasi ravno prvi in drugi oficir potopljene parnika izjavila, pod prisilo, da sta videla sled torpeda na morju. Nemška admiraliteta pravi, da tam sploh ni nemških čelnovalov, kar je kraj oddaljen od Londona. Bil je proglašen dne 4. februarja 1915 varnim za plovbo na morju.

— Drobne vesti. Iz Amsterdama poročajo, da se je zepelin spustil na zemljo pri Herptu na Ilo-landskem. Zračno ladjo in posadko so internirali.

Obstreljevanje neutrjenega mesta. — Iz Aten poročajo, da so angleške bojne ladje obstreljevale neutrjeno mesto Burla, ki se nahaja blizu Smirne v azijski Turčiji. Prebivalci so po narodnosti večina Grki in mesto je v razvalinah. V Atenah je ta vest povzročila splošno ogorčenost in grški poslanik v Londonu je dobil nalogo, da protestira pri angleški vladi proti takemu početju.

Mirovna konferenca? — Londonski "Exchange Telegraph" poroča, da je bil angleški ministrski predsednik Asquith vprašan v nižji zbornici, če je angleška vlada pri volji se udeležiti konferenec, na kateri bi se razpravljalo o mirovnih pogojih.

— Mehika. Ameriška armada je prekorajčila mehiškano mejo, da vjame Villo. Kapitalistični dnevniki so vrgli evropsko vojno s prvih strani in tam so zdaj slike ameriških vojakov, Ville in njegovih četašev. Narisan je zemljevid Mehike in puščice kažejo, kako ameriške čete prodirajo v sosedno republiko na jugu. Vsak urednik kapitalističnega lista je zdaj velik strateg in svojo strateško učnost vsiljuje čitateljem.

Pametni ljudje v Mehiki rado vedno povprašujejo, zakaj so šli loviti roparja (?) Villo, ko se niso na domači zemlji polovili vseh roparjev in morilcev. Nekteri mehiškanci menijo, da bi bilo bolj pametno, če bi Američani pometli z roparji v Chicago, New Yorku in drugih ameriških krajih in po izvršenem delu polovili tolovaže in roparje v Mehiki.

Stvar je zelo resna. Generali Carranze izjavljajo, da ameriške čete ne smejo zasesti nobenega mesta, v katerem je posadka Carranze. V Washingtonu so na to izjavili, da ameriška kazenska ekspedicija nima namena zasesti mehiškano mesta, ampak ima le nalogo, da ujame Villo.

Nekteri vojaški izvedenci, ki poznajo teren v Mehiki in bojno taktiko Ville, pravijo, da ni lahka reč ujeti Villo, medtem ko kapitalistični listi poročajo, da ga imajo že obkoljenega. Seveda je nekaj resnice na tem, ker na severu meji Zdruzene države ob Mehiko, na zahodu in vzhodu je morje in tam križarijo ameriške ladje, na jugu meji Mehika zopet ob republiko Guatemalo; potem se vrste Honduras, Salvador, Nicaragua, Costa Rica in končno panamski prekop. Villo je res obkoljen, le ozemlje je precej veliko, na katerem pohaja s svojimi četaši. Kapitalistični časnikarji pravijo, da imajo Villo zanesljivo v pesteh "če" čete Carranze preprečijo na četrti strani, da ne prodre skozi njih vrste.

— Nemčija. Iz Amsterdama poročajo, da je socialistični poslanec Liebknecht zopet prav govor povedal v nemškem državnem zboru. Resnične besede so tako vplivale na nekatere šovinistične buržoazne poslance, da so tekom govora zapustili dvorano. Očital je vladi, da v šoli pospešuje sovražstvo proti Angliji. Predsednik ga je dvakrat poklical k redu, all kljub temu je Liebknecht nadaljeval: "Delavci morajo vodstvo podkati vzeti v svoje roke. Čete se ne smejo bojevati le v strelnih jarkih, ampak morajo svoje orožje obrniti proti skupnemu sovražniku." Tu je predsednik zopet postavil Liebknehta in ko je hotel govoriti dalje, je toliko časa zvonil, da je umolknil. Predsednik je na to vprašal, naj poslanec vstanejo, ki hočejo poslušati Liebknehta. Vstali so je socialisti in predsednik mu je vzel besedo.

— Turčija. Iz Aten poročajo, da je turška vlada prepovedala izseljevanje vsem ošebam nad petnajstim letom. Vsi za orožje sposobni moški so poklicani pod orožje.

— Kitaj. Iz Hongkonga poročajo, da je provinca Kuang-Si proglašila neodvisnost od kitajske monarhistične vlade. Revolucijonarji so proglašili republiko. Provinca ima 5 milijonov prebivalcev in obsega 80,000 štirjaških milj.

— Avstrija. Iz Dunaja poročajo, da so bili s cesarskim ukazom poklicani pod orožje vsi osemnajstletni mladeniči.

Ameriške vesti.

— Štrajk v Argo. Družba se je poslužila starega kapitalističnega sredstva, da zlomi stavko siromanih delavcev, ki so prejimali po 17 1/2 plače na uro. Importirala je junake z revolverjem, češ, da je lastnina v nevarnosti. Kakšni so ti ljudje in kako se obnašajo, je vsemu znano, ki je kdaj čital o teh najetih pretepačih, ki jih korporacije imenujejo stražnike. Kdo ve, kaj bi se bilo zgodilo, da ni šerif Tracer v spremstvu tajnika Chicago F. of L. (Delavske zveze v Chicago) in organizatorja A. F. of L. šel v tovarno in povedal superintendentu, da morajo privatni stražniki ostati v tovarni. Rekel je, da pošlje pomožne šerife, družba mora pa v isti meri odpuštili privatne stražnike.

Kapitalistični listi poročajo, da so štrajkarji odklonili deset odstotno povišanje meze in super-

intendent grozi, da bo najel stavkokaze. Koliko je resnice o desetodstotnem povišanju meze, ne moremo konstatirati. Naša vera v resničnost poročil v kapitalističnih listih je prav majhna, kar se pa tiče superintendentove grožnje je pa stara kapitalistična pesem, ki se vedno ponavlja. Nam je seveda uganka, kje naj sedaj v tem času dobi stavkokaze, ki bi res delali, ker v zadnjem času bolj primanjkuje profesionalnih stavkokazev. Sto ali mogoče dve sto bi jih še dobil, tisoč ali dva tisoč stavkokazev se pa danes prav težko dobi.

Grožnja superintendenta ima namen ostražiti delavce. Mogoče najamejo vlak, ga natlačijo z ljudmi iz človeških nižin, tako, da bo pri vsakem oknu videti eno stavkokazsko glavo. Ta vlak bo vozil med Chicagom in Argom, da se vzbudi med štrajkaškoimi delavci mnenje, da ima podjetje dosti stavkokazev in da ne reflektira na delavno moč poštenih delavcev. Tudi ta zvijača ne bo prinesla željenega uspeha, če štrajkaško delavci ostanejo složni.

— Komedija je končana. Čitateljem je še v spominu, da so obdolžili nekoga Jean Cronesa, nevarnega anarhista in bivšega kuharja v University Clubu, da je hotel na banketu v Chicagu zastrupiti novega nadškofa in dve sto gostov.

Po tej obdolžitvi so kapitalistični časnikarji zaplesali divji ples. Prinašali so njegovo sliko v brkami in brez brk, pisali, danes ga bodo ujeli, ne, jutri ga bodo imeli. Nekaj časa so mu dovolili živeti v New Yorku in pisati pisma, potem so mu dovolili, da je

ranjenega pripeljal v bolnišnico. Naenkrat je pa nastal mir v kapitalističnem časopisju. Zakaj? Župan v Chicagu je namignil, da polijeta blamira mesto s anarhističnimi pripovedkami.

Te dni je državno pravdnštvo dvignilo obtožnico proti Jean Cronesu, da je hotel več kot dve sto oseb umoriti s strupom. Seveda Jean Cronesa še nimajo in nam se zdi čudno, da niso izledili nevarnega anarhista, katerega podobno so prinesli kapitalistični dnevniki v vseh pozah. Zginil je kar čez noč.

Ali ni v interesu javnosti in je dolžnost policije, da prime tako nevarnega človeka in ga postavi pred sodišče, da ljudstvo izve resnico?

— Železniški prožni delavci štrajkajo. V Chicagu je zaštrajkalo 125 prožnih delavcev na Chicago & Northwestern Železnici. Delavci zahtevajo, da se jim poviša dnevna plača od \$1.65 na \$2.20.

Iz Decaturja, Ill., poročajo, da je zastavkalo sto prožnih delavcev na Wabash železnici, ker jim železniška družba noče povišati meze. Delavci zaslužijo pri deveturnem delu le \$1.35 na dan.

Delavci izjavljajo, da so delavci zaštrajkali na celi prog.

— Šilen, snežen vihar je pet milj vzhodno od Marion, Ind., prevrnil osebni vlak. Na vlaku je bilo 27 potnikov, ki so dobili manjše poškodbe.

Vihar so občutili v Vzhodnem Illinoisu, divjal je preko Chicaga in povsod zapuščal destruktivno sled za seboj.

— Velike železniške družbe so pričele rekonstruirati lokomotive, da bodo lahko vporabili na njih tudi premožov prah, ki je mnogo ceneji od premoža v kosih.

— Kljub temu je cena moki visoka! Pšenična rezerva v tekočem mesecu znaša 241 milijonov bušjev, ali več kot sto milijonov bušjev v istem mesecu minolega leta.

Dokaz, da je velika kapitalistična laž, da se cene blaga na trgu vedno ravna po ponudbi in povpraševanju.

"Glasilo" lahja vsaki teden v petek.—Cirkulacija je dosegla nad trinaest tisoč nativov. List je razširjen po Zdr. Državah in Canadi.

Uredništvo in upravnštvo Glasila je v Chicagu, Ill., 3019 S. Crawford Ave., kamor je pošiljati vse rokopise, denarne pošiljave, sploh vse, kar ima stik z listom.

Celoletna naročnina za Zdr. Države in Canado je \$1.00, za inozemstvo \$1.50.

DOPISI.

Bridgeville, Pa.

Brat urednik priobči par vrstic v "Glasilu".
 Ze nekaj časa pričakujem, da se oglasi kateri iz našega divnega Sygna in pove, kako kruta smrt v zadnjem času obiskuje naše društvo "Bratstvo," šte. 6 S. N. P. J.

Pred kratkem so čitali bratje, da je večno zaspal br. Anton Galičič, kateremu je kapitalizem izsaval vse moči, da je vsahnil kot svetlica ob hudi vročini. Pred par tedni je zopet preminul naš br. Martin Prosen. Oba brata sta bila v najlepši moški dobi.

O stvari ne bom poročal dalje, ker upam, če že ni bilo poslano poročilo, ga pošljejo sorodniki ali pa otroci, da se zahvalijo kapitalizmu, ki je umoril očeta.

Očeta ste umorili,
 Nepremišljeni ljudje,
 Ali narod bo zahteval
 Plačilo za solze.

Novic v tukajšnji okolici imamo toliko, da bi za nedoločen čas vzele ves prostor v "Glasilu". Ali vidi se mi, da smo vsi enih misli. Znano nam je, da mora naš urednik precej natančno preračunati prostor v "Glasilu" ako hoče ponatisniti vsa uradna poročila za 15.000 gospodarjev, novjce, spise, želje istih in poleg prihraniti je malo prostora za izobraževalne namene.

Bratje, če pogledamo "Glasilo," spoznamo, da je postalo premajhno za tako lepo organizacijo kot je S. N. P. J.

Spominjam se časa pred šesto redno konvencijo, ko so bila v "Glasilu" poročila za razne stvari, a za dnevnik so bili vsi razen par izjem.

Brat Brunschmidt se je izrazil v svojem zadnjem dopisu, da smo delegatje na šesti redni konvenciji določili previsoko število naročnikov za dnevnik, da prične izhajati. Resnica je to, število je previsoko. Če prečitamo oni del zapisnika, v katerem so poročila delegatov zadnje konvencije, vidimo, da so izvemali par delegatov vsi pristavili svojemu društvenemu poročilu: "Naše društvo je enostavno za dnevnik." Tako poročila so se vzela za fakt in da se nekteri ne čutijo preveč užaljenim, smo določili 5000 prostovoljnih naročnikov, kar je v resnici malenkost, če organizacija šteje nad 12.000 bratov in sester.

Bili so slabi časi in določenega števila ni bilo ob pravem času. Ali nič zato!
 Prosim bivše delegate, da mi oprostite, če jih spominjam na njih poročila, da je članstvo v pretežni večini za dnevnik. Kakor reče, tako naj bo tudi storjeno. Prosim vas enjene delegate, da stopite z lepo besedo pred članstvo in poveste, če bi članstvo ne bilo odglašovalo z večino za dnevnik, bi tudi delegatje ne bili tega poročali in konvencija bi ne zaključila, da je treba 5000 naročnikov, da "Glasilo" postane dnevnik, ampak bi odglašovala, da postane dnevnik s prvim januarjem 1916.

Če "Glasilo" se ni postalo dnevnik, ni a tem še rečeno, da je stvar propadla. Prepričan sem, da članstvo hoče imeti, za kar je glasovalo. Tisti dan, ko izide "Glasilo" kot dnevnik, pa pozdravljam kot delavski praznik.

R. Pleteršek.

Butte, Mont.

Čenjeni urednik! — Odstopite mi malo prostora, da naznanim žalostno vest iz naše naselbine.

Kruta smrt, ki ne pozna usmiljenja in kosi brez izjeme staro in mlado, je posegla s svojo kočeno roko v našo sredo in pretrgala nit življenja nadebudnemu možu Martinu Doltar dne 28. februarja t. l. Pokojnik je bil star 33 let, rojen 1883 v Semicu v Beli Krajinji. Tukaj zapuša mlado žalujočo ženo in hčerko v starosti sedmih mesecev. Oženjen je bil komaj sedemnajst mesecev, ko je za vedno zaspal. Poleg žene zapuša tukaj dva bratrance in eno sestrico, in starem kraju pa žalujoče stariše in eno sestro. Pokojnik je bolehal na jetiki od meseca oktobra 1915.

Naše društvo in S. N. P. J. sta izgubili dobrega in zvestega člana. Pokojni Doltar je bil tihega in dobrega značaja in naprednega duha. Bil je član društva "Slov. Hr. Sloga," šte. 207 S. N. P. J., ki mu je priredilo dostojen po-

greb dne 1. marca, ga spremilo k zadnjemu počitku in ga izročilo materi zemlji.

Spavaj mirno v tuji grudi, spomin nate pa ostani med nami!
 Frank Wiederwohl.

Brooklyn, N. Y.

Čenjeni br. urednik! — Odstopite mi malo prostora v našem "Glasilu".

Zadnje društvene sejo smo obdržali v dvorani g. Rupps. Na dnevnem redu smo imeli veliko važnih točk, ki smo jih prav polno rešili. Naše društvo dobro napreduje in na zadnji seji smo sprejeli dva nova člana, dva sta bila pa predlagana. Upamo, da društvo "Bratska Zveza" v kratkem pridobi nad petdeset članov.

Prisrčno zahvalo izrekam članom našega cenjenega društva, ker so me nagradili s krasnim križcem iz 14 kar. zlata, na katerem je vtisnjen znak S. N. P. J.

Preskrbel sem že več krasnih nagrad, da naraste naša društvena blagajna, ki jo potrebujemo, da v bolezni podpiramo iz nje naše člane.

Apeliram na člane S. N. P. J., če imate znanec, prijatelje in sorodnike, pripeljite jih pod prapor S. N. P. J., ker to je največja slovenska podporna organizacija v Združenih državah.

Bratski pozdrav vsem članom S. N. P. J.!

J. Zdravič, član šte. 140.

Collinwood, O.

Če pogledamo v naši naselbini zgodovino skozi zadnjih deset let, opazimo velik napredek. Leto 1906 se je rodilo prvo napredno društvo "V Boj!," šte. 53 S. N. P. J. Par let kasneje so ustanovili socialistični klub, ki tudi dobro obstoji v premoženju, četudi so mu že kopalji grob; ali pokopati ga niso mogli, ker stoji bolj trdno kot Petrova skala. Napredna društva rastejo kot gobe po dežju, tako, da jih imamo približno osem. Najbolj smo pa lahko ponosni na "Delavsko združeno zvezo," delavske podjetje, največje slovenska trgovina, ki ima svoj dom. Danes lahko rečemo, doseglji smo cilj, za kterega smo se borili. Odborniki in delničarji se niso ustrašili velikih težkoč in smrti, ki so jim jo napovedali. Sli smo na delo in se nismo ozirali ne na levo in desno, v javnosti ni bilo najmanjših napadov.

V 28. šte. "Cl. A.," z dne 8. marca t. l. je izšel dopis izpod peresa R. G. od društva "Naš Dom," in veče nas dolžnost, da stvar povajamo in jo prepustimo v razsodbo javnosti. Glasl se: "Namen tega društva je, da prireja igre, ustanovi pevski zbor, napravi knjižnico in čitalnico, ker je glavno, da se v Collinwoodu postavi Slovenski Dom. Da nismo prišli v javnost, so bile krive prvi finanče, drugi nasprotstvo novemu društvu. Nasprotniki so delovali, da razbijejo to novo društvo in ga počastijo z vsakovrstnimi psokvami, kakor da je to cigansko društvo, da smo coawboyji, da delamo za ligo. Drugi so spet trdili, da smo nasprotniki socialistične stranke. Seveda na govorjenja ni treba komentirati. Nasprotniki so minili in so sprevideli, da se nas ne prime kolera. Dokler bomo po ulicah in gostilnah eden drugega obrekovali, bomo še v bolj globoko blato padli in v spánje ter v temo, iz katere bo težko priti do svetlobe."

Kaj je bilo tega treba občati na klevelandski zvon. Če bi bil g. G. bolj informiran o stvari, bi gotovo s tem ne prišel v javnost. Dobro vemo, da se drugi skrivajo za kulisami.

Lani je pričela gonja proti klubu. Neki član, kakršnih se dobi povsod, je pričel delati zrago na pikniku. Nagovarjal je potem s druge, da ustanove novo društvo. Nekaj mu jih je sledilo, in danes pravijo, da so organizirani socialisti (seveda organizirani brez stranke).

Seveda bi se ne brigali za stvar, če bi se ne pisarilo o obrekovanju po gostilnah, o nasprotnikih, kar vzbuja mnenje, da se je res kaj takega zgodilo.

Danes trdite, da je "Slovenska združena zveza" najboljši podjetje. To je čista resnica. Ali od vas nisimo imeli pomoči, ko smo bili v največji stiski za obstanek. Da se je zadruga tako povspela, gre za sluzga odboru in delničarjem, ker niso trpeli, da bi kdo lenaril na združeno troško.

Če hočemo zgraditi dom, je treba sklicati zastopnike ali odbornike društva v Collinwoodu, da se

stvarno posvetujejo, kako uresničiti to idejo. To bi bil najumestnejši prvi korak za ustanovitve doma, ki bi odgovarjal vsem zahtevam. Neumno je pa govoriti o nasprotnikih, dokler se ni izvršilo t. akeije in niso imeli društveni odborniki in zastopniki prilike povedati svoje mnenje, če so za dom ali proti domu.

Vsi vemo, da je dom nujno potreben. Ako se zavedamo tega dejstva, potem je treba tudi prijeti s stvarnim delom in sicer tam, kjer se mora začeti, da stvar vspeva. In če bi se res pojavili nasprotniki doma, kar ne verjamem, bi se jih lahko na seji z mirno in stvarno besedo prepričalo o potrebi lastnega doma. Iz Savlov bi postali Pavli, vneti delavci za dom.

Napisal sem te vrstice, ker mi je do tega, da se dom zgradi, popravi, kar se je zgrešilo, da gremo potem vsi na delo za dom, ki ga naša naselbina nujno potrebuje.

Joseph Kuničič.

Cleveland, O.

Brat urednik! Minilo je par let odkar se nisem nič oglasil v našem listu "Glasilu", toraj evo me zopet. Delovne razmere v Clevelandu so se obrnile, to se pravi, da lažje prodamo svojo delovno moč. Posebno za izučene delavce je sedaj še precej teža, kar v današnjem sistemu imenujejo "prosperiteta". Vendar bi se motil, kdor misli, da ni brezposelnih. Več korporacij je uvedlo osemurni delovnik. Te so: Cleveland Foundry Hydraulic Pressed Steel Co., Cleveland Automatic Machine Co., White Automobile Co., Wellman-Seaver Morgan Co., Sterna Auto Co., Subers Rubber Fabric Co. in Cleveland Hardware Co. Pri tej je zaposlenih precej Slovencev in ob enem naših jednotlivih bratov.

Mogoče bo cenjene čitatelje zanimalo, da nekoliko podrobneje opišem, kako se pri tej korporaciji godi njenim delavcem. Zaposlenih ima okoli dva tisoč in pet sto ljudi. Dela so povečini težka, izdeluje vsake vrste predmete za automobile (Drop Forge), in sicer izdeluje največ za raspelje Forda. Seveda ima sedaj družba veliko naročil od vseh korporacij, ki se pečajo z avtomobilsko industrijo. Delo je vpeljano tako rekoč po Taylorovjem sistemu, povečini od kosa (piece work). Tu so zaposlene vse narodnosti, kar jih je menda sploh v Ameriki. Zaposleni so tudi črne, ki opravljajo navadna dela in se večno menjavajo. Tukaj moram omeniti, da jih je družba začela jemati v delo lani v juniju, ko se je začelo bolje obratovati.

Po zimi, ko ni bilo dela, smo čitali v časopisih, da se bode družba zavzela za delavce in glejte ga spaka, res se je, ampak kako! V tovarni so napravili kolekto, da so darovali tisti, kateri so delali in zaslužili toliko, da so se za silo preživeli. Pótem, ko je začelo bolje obratovati, je družba uvedla osemurni delovnik, seveda so bile v začetku izjeme. Najprvo so dobili osemurni delovnik strojniki (mehinisti) in kjer je bilo delo od kosa, v drugih oddelkih se je obratovalo še vedno deset ur. Seveda so začeli delavci, ki so delali deset ur, godrnjati. Potem je bilo splošno osemurno delo in ista plača kot prej za deset ur. Seveda se je družbi zdelo, da dobivajo navadni delavci preveč od \$1.75 do \$2.00 na dan in vposila je črne, ki delajo ceneje, to je za dolar in šestdeset centov. Po zimi, ko ni bilo dela, so obetali, ko se obrne na boljše, da uposlilo toliko in toliko ljudi, ko je prišla prosperiteta (namreč za delničarje), so pa bele delavce odstavili ter uposlili črne, cenejše paro.

Dalje je pri tem zaposlenih precej žensk, ki delajo pri strojih, seveda jim je korporacija zato hvaležna in jim preteklo leto preredila banket. Kakšen je bil, mi ni znano. V tovarni je tudi prodajalna za vsake vrste potrebščin, nekatere stvari so za par centov ceneje, seveda jih ni prav finih, ker za robotno paro je vse dobro!

Notri je precej prostorna dvorana, v kateri so biljardi in več glasovirjev, in v kateri gospodje priredijo večkrat banket. Kadar je seja pred delavcem in je poslovodja pridobri volji, povabi večer vse boste na banket. Seveda so gospodje najraje sami. Potem se vsi sprehod po tovarni od oddelka do oddelka in gledajo, kako ljudje garajo.

Sedaj pa nekaj o našem slovenskem življenju. Po preteku leta in pol smo začeli zopet z akeijo za

toliko prepotrebni "Slovenski dom". Za vtemeljevanje, da je potreben, ne bodem tratil časa, kajti o tem je vsakdo prepričan, ki vidi potrebo lastnega doma. Zeleti moramo in tudi delati vsi, da se ideja prej ko mogoče uresniči. Pri tem moram pripomniti, da imajo nekateri zelo slabe navade, da se razburijo po nepotrebnem. Tem bi svetoval, da naj se kolikor mogoče vzdržijo; ako hočemo v resnici kaj narediti, moramo delati z mirno mislijo in trezno glavjo!

Drugi zopet pridejo z razno kritiko in našo preteklostjo. Vse to se mora opustiti, ako hočemo v resnici narediti kaj v našo korist. Mogoče se bo pri tem čutil kateri užaljenega, ampak prosim, to je moje mišljenje.

Narastek društev in novih članov je zadovoljivo. Društvo "Naprej," št. 5 S. N. P. J. ima lepo število članov in če pojde celo leto tako, bode dosegel pet sto članov. Veselje imamo precej, vendar ne toliko kakor pred leti. Temu so vzrok prohibicionistične postavbe, ki prepovedujejo točiti opojne pijače ob nedeljah. To je precejšen udarec za mala društva. Vseeno si pomagamo pa na drugi način.

Društvo Lunder-Adamič, št. 20 S. S. P. Z. je priredilo na pustno nedeljo 5. marca veselico. Program je bil precej bogat; za maske je bilo določenih precejšnje število krasnih daril. Veselice se je vršila v S. Birkovi dvorani na 6006 St. Clair ave.

Še nekaj imamo novega. To so gospod kaplan, ki je jako delaven, hodi od hiše do hiše, da se prepriča, koliko je dobrih ovčič. Seveda je tako pohajanje precej nerodno, ampak denar je le dober. Imel je tudi uspeh pri glasovitemu dopisovalcu in svobodomislecu.

Kakor se čuje od več strani, da novi gospod tudi niso brez greha in so imeli v starem kraju tudi nekaj sitnosti. Seveda se sedaj govori prikriti. Nekateri prašujejo, če je kaj znano njegovemu predstojniku. Seveda mu je lahko, ampak tega ne bode obesil na zvonik sv. Vida. Ob priliki se še oglasim.

Pozdrav vsem čitateljem!

Fr. Somrak.

Opomba ur. Dopis se je iz tehničnih vzrokov v tiskarni zakasnul.

Barberton, O.

Br urednik! — Odstopite mi malo prostora v "Glasilu" S. N. P. J.

Novic nimam poročati; delavske razmere so primerno dobre, plača je bolj majhna, ako jo primerjamo s sedanjo dražjino. Na društvenem polju napredujemo prav dobro. Društvo "Triglav" zaznamuje lep napredek v tekočem letu v članstvu in finančnem stanju. Seveda gre vsa čast in hvala bratom agitatorjem, ki marsikaterikrat na agitaciji zadeve na trnjevo pot, ali oni se ne zmenijo za njo, njih geslo je: ravnaj na pot je najboljša pot!

Čenjeni bratje in sestre S. N. P. J. v Barberton in okolici! Prosim vas, da se naročite na naš bodoči dnevnik "Prosveta," ker svoj dnevnik zelo potrebujemo. Dosedanji dnevnik — kakor se sliši že umira — sploh moram reči, za mene je že zdavnej umri, ker nisem imel kredita za en mesec. Mogoče me je to zadelo, ker sem član S. N. P. J. Poznam rojake v tukajšnji naselbini, ki so dolgovali več mesecev ali so vseeno dobili list, ali meni kot večletnemu naročniku so morali list ustaviti. Lepa hvala gospodom, ki imajo v tem oziru prvo odločilno besedo pri dnevniku.

Naznanjam članom in članicam društva "Triglav," da jih v kratkem obiščem kot zastopnik dnevnika "Prosveta." Prosim vas, da mi bode te šli na roko in se naročali na naš bodoči list, za kar se vam že naprej zahvaljujem. List se nam obeta obširen in zanimiv, torej ne bode nobenemu žal za en par desetice za list, ki ima kaj originalne vsebine in je brez šifkarske agencije.

Bratje, sestre, rojaki in rojakinje v tukajšnji naselbini Barberton in okolici! Društvo "Triglav" je vzelo na zadnji redni seji dne 5. marca t. l. akeijo glede "Slovenskega doma," da pozove vse tukajšnja društva, uradnike in člane, kakor tudi posamezne rojake na skupen shod dne 30. aprila t. l. v prostorih gos. U. Dormish ob 2. uri popoldne, da se skupno snide in razmotrivamo stvar, ki je za nas dalekosežnega pomena. Ako pomislimo, da nimamo dvorane, ki bi bila primerna za seje in

veselice, moramo priti do zaključka, da potrebujemo dom.

Čenjeni bratje, sestre, rojaki in rojakinje! Res je začel težak, ali v slogi je moč! Sloge in poguma in dobrih agitatorjev nam je treba, pa bode vse dobro končalo.

Na svidenje dne 30. aprila t. l.!

K sklepu pozdravljam vse člane in članice S. N. P. J. tebi, naš novi dnevnik "Prosveta" pa želimo obilo uspeha in veliko naročnikov in predplačnikov!

Tajnik dr. "Triglav."

Ely, Minn.

Čenjeni urednik! — Malo se oglasamo od tukaj, zato sporočim nekoliko novic.

Pri nas je ponovno nastalo veliko zanimanje za S. N. P. J. Člana društva so pričela pristopati k najbolj napredni organizaciji. Poleg društva "Sokol," šte. 20 S. N. P. J. in ženskega društva Jutrarnja Zora S. N. P. J., je tukaj največje društvo A. P. B. P. D., ki šteje 61 članov. To društvo se pridruži S. N. P. J., ne vemo pa še številke, ki jo dobi.

Rojaki in rojakinje! Pristopajte v ta društva, ki so podružnice najboljših podpornih organizacij.

Za list "Prosveta" dobro agitiramo. Rojakom, ki jih še niso obiskali agitatorji, naznanjam, da jih obiščejo še ta mesec, da se naroče na najboljši delavski dnevnik.

Dela se tukaj s polno paro, a plača je bolj srednja. V rudniku zaslužijo od \$2.55 do \$3.10 pri osemurnem delu.

Za mestnega blagajnika kandidira br. Frank Cerček, po poklicu brivec.

John Teran.

Naznanila in vabila

Langieloth, Pa.

Naše društvo "Slovensko Hrvatska Sloga," šte. 241 S. N. P. J., je sklenilo na seji 5. marca, da plača vsak član 25c v društveno blagajno, ki se ne udeležijo seje dne 2. aprila ob dveh popoldne. Izvzeti so le bolniki in članice.

Pridite vsi na sejo, ker imamo rešiti več važnih točk.

Seja se vrši v navadnem zborovalnem prostoru.

Na svidenje dne 2. aprila ob dveh popoldne!

A. Lavrick.

Lloydell, Pa.

Društvo "Simon Gregorčič," šte. 60 S. N. P. J., je sklenilo na zadnji mesečni seji 12. marca, da se vsak član našega društva udeleži prihodnje mesečne seje 9. aprila, ker imamo na dnevnem redu izvolitev novega taj.: s stari tajnik je odšel za delom. Kdor se ne udeleži seje, plača 25c v društveno blagajno.

Frank Arhar, blagajnik.

Wilburton, Okla.

Naznanjam članom društva "Litija," šte. 58 S. N. P. J., da je društvo sklenilo na seji 12. marca, da se za mesec april naloži na vsakega člana 50c naklade, ki služi za pokritje društvenih stroškov.

Člani, živčeci izven društvenega sedeža, so poslali v januarju vsak po 7c premlao asesmenta povnovi plačilni lestvici. Po novem letu je asesment pri članu za 7 centov povisan. Pet centov gre v rezervni sklad, 2 centa pa v sklad za izredne podpore. Bratje, ki dolgujejo teh sedem centov, naj jih poravnajo v prihodnjem mesecu.

Joseph Kestner, tajnik.

Arona, Pa.

Prosim cenjene brate in sestre društva "Slojni Slovenci in Slovaei," šte. 199 v Arona, Pa., da se udeleže seje dne 2. aprila. Znan vam je, da se zahvalim za tajniško mesto in izvoliti je treba drugega tajnika iz svoje sredine.

Opozarjam nadzorni odbor, da pride točno ob eni uri popoldan v dvorano, da knjige in račune dobro pregleda, da bode novi tajnik dobil vse v redu, da ne bode potem kikanja.

Fabijan Cividini, tajnik.

Staunton, Ill.

Društvo "Stauntonski Slovenci," šte. 242 S. N. P. J. priredi v soboto dne 1. aprila plesno zabavo v dvorani J. Pleterski ob 7.30 zvečer.

K obilni udeležbi vabi najljubnejše vse Slovence in ostale Jugoslovane iz Stauntona in okolice. Veselični odbor.

Parana, Ill.

Člani in članice društva "Vipava," šte. 123 S. N. P. J., so prošeli, da se prihodnje seje zanesljivo udeležijo; na nji se imamo posvetovati glede veselice, ki se ima vršiti dne 15. aprila v T. Romani Hall.

Voliti se ima tudi novi tajnik, ker stari je bil prisiljen se javno odpovedati svojemu uradu, za njim se je odpovedal tudi predsednik njegovemu uradu; toraj imamo voliti dva prva društvena odbornika. Udeležite se te seje vsi brez vsakega opravičenja, da se laglje izbere za ta mesta najbolj sposobne može.

Dne 2. aprila vsi na sejo!

Andrej Ilerski.

Orient, Pa.

Apeliram na člane društva "Slovenski Delavec," šte. 85 S. N. P. J., da se udeležijo prihodnje seje dne drugega aprila točno ob dveh popoldne. Na tej seji volimo predsednika, ker je predsednik vzel prestopni list. Na dnevnem redu imamo še druge važne točke v korist društveni blagajni. Član, ki se ne udeleži prihodnje seje, plača 25 centov v društveno blagajno.

Mihael Staudohar, tajnik.

Iz glavnega urada.

SEJA GL. UPRAVNEGA ODBORA 28. FEBRUARJA 1916.

Navzoči: Kuhelj, Verderbar, Terbovec, Zavertnik, Molek in upravitelj Godina.

Podpredsednik Kuhelj otvori sejo. Zapisnik prejšnje seje prečitan in sprejet.

Br. Zavertnik poroča: Rojkinja Terezija Šega iz Clevelanda, O., je poslala "Glasilu" dopis, ki se tiče tamošnje Slov. Dobrodelnice Zveze. Pritožuje se, da se ji je godila krivica valed prikrajšanja podpore ob času boleznj in vračuje krivdo na gotove odbornike pri omenjeni Zvezi. On je privatno odgovoril Tereziji Šegi, da dopisa ne more priobčiti, ker pisanja velja načelo, da se naše glasilo ne vtika v notranje zadeve drugih podpornih organizacij. Odlok pa prepuča odboru. Sklenjeno, da se dopis zavrne.

Br. Dan Badovinae ima tudi daljši dopis glede društva šte. 59 v De Pue, Ills., v katerem zagovarja svoje poslovanje kot društveni blagajnik in odbija očitke, ki so bili naperjeni proti njemu valed predernosti pri blagajnikovem poslu. On mu je odgovoril, da so v dopisu neke kočljivosti, valed česar ga predloži upravnemu seku. Sklenjeno, da se dopis priobči z urednikovim komentarjem.

G. M. Krainz v Herminie, Pa., piše dopis, v katerem hvali nek delniško družbo za farne v Michiganu; dopis ima torej značaj reklame. Obenem ima oglas dotične družbe in prosi za zastopništvo "Prosvete." Na njegov (Zavertnikov) predlog se vsa stvar enostavno zavrne, ker slovenskem delavstvu ni treba druge "Rajski Doline."

Br. Godina poroča: Slovenska Čitalnica v Clevelandu prosi za lanski letnik "Glasila." Prošnji se naj ustreže, samo če je ves letnik na razpolago.

Br. Peter Gešcl v Victoru, Colo., piše glede oglasa v "Glasilu," ki se bavi z nekimi zemljišči (homesteads) v Coloradu. Obenem pošilja pismo od lista "The Great Divide" v Denverju, iz katerega je razvideti, da stvar ni priporočljiva. On (Godina) mu je odgovoril, da do zdaj še ni bilo nobene pritožbe od strani članov; lahko pa on (Gešcl) malo več poizve in poroča "Glasilu," ako je prepričan, da bi dotični glas škodoval članstvu. Pisal je tudi br. Andolsku, tajniku našega društva v Denverju, za pojasnila glede te reči.

Neka družba z imenom "The Actor's Fund of America" v New Yorku, ki ustanavlja zavetišče za stare in bolehne gledališčne igralce, prosi za brezplačni prostor v listu v oglaševalne svrhe. Sklenjeno, da se prošnja odkloni. Družbi se pa odgovori, da se raj obrne na prihodnjo letno sejo gl. odbora.

Vseh naročnikov na "Prosveto" je do danes 1910.

Gl. tajnik, br. Verderbar poroča: Na razpisano poudbo za izdelbo Jednotinih znakov so odgovorile tri tvrdke, dve angleški in ena slovenska, Frank Kerže & Co. Ker je ponudba Fr. Kerže & Co.

najugodnejša, se sklene, da Jednota naroči tam 500 zlatih (14 karat) znakov v 2500 pozlačenih (gold plated). Jednota bo potem prodajala zlate znake društvom po 90c in druge po 40c, dočim jih društva lahko prodajajo članom po \$1.00 in 50c, da bo tudi za društva nekaj dobička. Prijavilo se je nekaj ustanoviteljev novih društev za nagrade, do katerih imajo pravico po pravilih. Teh bo pa še več. Kaj se naj preskrbi za nje? Sklenjeno, da naroči Jednota tri tucete posebnih znakov, okusno izdelanih, ki lahko služijo za priveske k uram (fob), in pol tuceta ženskih brošk. Tudi to delo se odda br. Keržetu.

Gl. predsednik, br. Vogrič, piše, da se ne strinja s sklepom zadnje seje glede nastavljenj pomožnih urednikov. Njegovo mnenje je, da se služba razpiše v listu in člani Jednote imajo prednost. On je tudi proti temu, da bi drugi pomožni urednik delal le delni čas. Plačan naj se določi od kolone v listu. Glede Jugoslovanske Akademije je že vse dogovorjeno in stvar gre lahko na referendum s 15 marcem.

Po kratki debati predlaga br. Zavertnik, da se sklep glede pomožnih urednikov amandira v toliko, da pride v "Glasilo" notica pozivljajoča vse tiste, ki se želijo prijaviti za službo pomožnega urednika, da pošljejo ponudbe kateremukoli članu gl. odbora do 1. aprila t. l. Ponudbe se potem poveljejo gl. tajniku. Vsak prosilec mora v ponudbi navesti dokaz sposobnosti. Sprejeto.

Zaradi Akademije pa mora v ta namen izvoljeni odsek predložiti izdelan načrt v smislu resolucije, preden je nadaljna akcija mogoča.

Dr. Kern, vrhovni zdravnik, piše, da bi moral dobiti najmanj \$250 na leto. Ker pa ve, da so sitnosti z zvišanjem plač, vstraja pri svoji resignaciji, razen če more gl. odbor zvišati plačo. Sklenjeno, da se dr. Kernu odgovori, da gl. odbor ne more zvišati plače, če pa želi, se lahko obrne na članstvo. Imenika glede samljivih prosilcev in bolnikov pa ni treba njemu voditi.

Društvo št. 109 v Ladysmithu, B. C., Canada, piše, da je pet članov interniranih (v vojnih zaporih) vsled vojnih razmer. Društvo prosi, če bi mogla Jednota storiti kakšen korak, da jih reši zapora. Sklenjeno, da naš odvetnik poskusi kaj storiti.

Štev. 40 v Durango, Colo., pošilja pismo z naslovom "Resolucija," ki obseva predlog za spremembo 3. točke v 8. členu "Splošnih pravil". Sklenjeno, da se stvar vrne društvu. Ako hoče društvo dati iniciativni predlog, naj ga izdela v smislu ustave in pošlje gl. tajniku. Gl. upravni odbor se ne bo pečal z nobenim popravljanjem ali izdelovanjem iniciativnih predlogov, ki jih iniciativno društva.

Dr. Howe iz Breezy Hill, Kans., ker je bil prejšnji gl. odbor rad tega kritiziran na 6. redni konvenciji, poroča, da so bili dotični prosilec za višji razred pri št. 65 ponovno preiskani, kakor je zahteval gl. upravni odbor, in da je zdaj vse v redu. Zanikuje nekatere stvari, ki jih je pisal v prvem pismu, in pravi, da se je takrat motil. Br. Bratkovič piše, da se je vršila dotična preiskava natanko po sklepu gl. upravnega odbora v njegovi navzočnosti in prisoten je bil tudi br. Jul. Pirnat. Prosilec so preiskali zdravniki dr. Howe, dr. Nipple in dr. Tinin zdravnikom za društvo št. 65 na mestu dr. Howe-ja. On je preiskal člana za višji razred in še posebej br. Roka Godino, pa ni našel sladkorja v urinu, kakor je poročal dr. Howe še meseca decembra. Vse to dokazuje, da je bila tedanja obdolžitve dr. Howea neosnovana. Pravi, da so mu drugi zdravniki v bližini nevoščljivi in zato ga dolžijo raznih nerednosti. Vzeto na znanje.

Izdajatelj revije "Čas," br. Kerž, se priporoča za Jednotin oglaš. Se mu odgovori, da naj spočije cene oglasov.

Br. Škof iz Oregon City, Oreg. od št. 46 piše, da je obiskal br. M. Livičič od št. 79, ki se maha v bolnišnici v Portlandu. Mož je v slabem položaju. Bil je že petkrat operiran in ne bo prestal bolezni. Obenem poroča zdravnik, da ima br. Livičič "tuberculosis of spine" (jetiko v hrbtenici) in da ne bo več nikdar zdrav. Br. Verderbar omeni, da je omenjeni brat dobil pred kratkem \$10 iz sklada izrednih podpor. Br. Škof ima račun za \$2.50 v zvezi z obiskom.

Sklenjeno, da se mu ta znesek porvrne.

Br. Majnarič, od št. 75 v Roslyn, Wash., piše, da je članici M. Solić zgorela obleka in pohištvo. Prosi, če bi Jednota dala kakšno odškodnino. Naj se mu odgovori, da Jednota do zdaj še ni zavarovalna družba zoper ogenj. Obžalujemo nezgodo, toda pomagati ne moremo.

Končno poroča br. Verderbar, da ima ponudbo od neke družbe za razpečanje zadolžnic, ki navaja dobre pogoje v zvezi s prodajanjem bondov raznih mest. Priporoča, da bi Jednota prodala bonde, ki jih ima, če se dajo "above par," kupila bonde tudi izven Chicago, če bi se dobili "below par" in s tem nesli več dobička, kadar bomo spet investirali denar. Se vzame na znanje.

Podpredsednik Kuhelj zaključuje sejo.

John Vogrič, Predsednik.
Ivan Molek, zapisnikar.

SEJA GL. UPRAVNEGA ODBORA 2. MARCA 1916.

Navzoči: Kuhelj, Zavertnik, Verderbar, Terbovec, Molek in upravitelj Godina.

Podpredsednik Kuhelj otvori sejo. Ker zapisnik prejšnje seje še ni urejen, se odloži do prihodnje seje.

Na povabilo pride arhitekt Robert Lager, ki predloži skico načrta za nameravano Jednotino splotje. Po kratki debati je sklenjeno, da izdela arhitekt še eno skico za širšo zgradbo, ki bi obsegala 45X35 čevljev prostora. Čim bo gotov, naj izroči oba načrta gl. tajniku, ki naj potem piše gl. predsedniku, br. Vogriču, in nadzornemu odboru, da pridejo v Chicago in prisostvujejo izbiranju in sprejetju načrta, kakor se glasi sklep zadnje konvencije. Dalje sta pooblaščenca Verderbar in Godina, da pogledata za zemljišče. Manj se ne sme kupiti kakor pol-druga lota in ne več kakor dve loti, in sicer v bližini 26. ulice od Kedzie ave. do Crawford ave., če le mogoče na dobrem prostoru, kjer ima zemljišče naraščajočo vrednost.

Br. Zavertnik predloži pismo br. Fr. Perkota od št. 16 v Milwaukee, Wis., v zadevi br. Limonija. Stvar je poravnana. Vzeto znanje.

Br. Verderbar poroča: Društvo "Slovenska Zastava," št. 64 v Newton, Pa., pošilja iniciativni predlog za spremembo in ertanje nekaterih točk v XI. členu pod naslovom "Bolniški obiskovalci." Dalje ima tudi društvo "Sokol," št. 98 v La Salle, Ill., iniciativni predlog za spremenitev nekaterih točk v ravnoistno členu "Splošnih pravil" pod naslovom "Bolniški obiskovalci." Razentega predlaga zadnje društvo, da se služba urednika in upravnika razpiše v "Glasilo," da naj izide dnevnik "Prosveta" s 3000 naročniki in da se črta točka v "Raznih določbah" glede oglaševanja Jednote. — Po daljši debati je sklenjeno, da naj gl. tajnik obvesti oba društva, da naj skušata svoje predloge o amandiranju XI. člena "Splošnih pravil" združiti v en sam konkretni predlog, katerega naj osvoji eno ali drugo društvo, kajti dveh sličnih iniciativnih predlogov ni treba. Dalje naj sporoči tajnik društvu "Sokol," št. 98, da predlog glede urednika in upravnika nima smisla, kajti služba glede pomožnih urednikov bo itak razpisana, a upravnik je pa že izvoljen po pravilih za dobo treh let, a odstaviti ga ne moremo, dokler vestno opravlja svoje službo. Naj pa apelirajo na bodočo konvencijo da se v smislu spremenjene pravila za bodočo službeno dobo. Glede "Prosvete," da naj izide, ko se priglasi 3000 naročnikov, je pa treba izdelati samostojni predlog, ako se bo sploh vjel z ustavo.

Odvetnik, ki zastopa Ano Petušek, bivšo članico št. 235 v Newburgu, Kans., poroča, da je bila po njegovem mnenju po krivici izključena, in vsled tega da bo on tožil Jednoto za znesek \$56 neizplačane podpore. Br. Verderbar pojasnjuje, da je omenjena rojakinja pristopila bolna v Jednoto in da jo je društvo samo izključilo. Sedaj zahteva podporo za čns, ko je bila bolna pred izobčenjem. Priložena je tudi zdravnikova izjava, ki se glasi, da je bila Ana Petušek bolna od 17. marca do 15. maja 1915 in v njegovi oskrbi, a v Jednoto je pa pristopila 12. aprila 1915, torej med boleznijo. Dokazi so jasni kot beli dan in vsa

pravica je na naši strani, zato naj Ana Petušek le toži. Sklenjeno, da naš odvetnik pooblasti zagovornika v Kansasu, kateri nas mora zastopati pred sodiščem, ako res pride do tožbe.

Predsednik porotnega odbora, br. Hrast, piše glede zadeve br. Jos. Volčjaka od št. 174 v Dunlop, Pa. Omenjeni član je šel ob času svoje bolezni v drugo mesto po državljanski papir, zato je bil kaznovan za \$10 v prikrajšanju podpore, ker je očitno kršil pravila. Volčjak se je nato obrnil na gl. porotni odbor in ta mu je priznal vso podporo. — Br. Verderbar omeni, da je bilo že več slučajev, ko so dobili kršitelji pravil podporo vsled dovoljenja porotnega odbora in parkrat je že izjavil porotni odbor, da je bila dotična podpora odklonjena "brez tehtnih vzrokov". Navaja slučaj bivše sestre Klarič pri št. 198 v Yukon, Pa., ki je tudi kršila pravila in društvo ter gl. upravni odbor sta ji odbila podporo, toda gl. porotni odbor je pa dovolil vso podporo, a ses. Klarič je potem odstopila od Jednote in se lahko vsem smejala, obenem je pa ondoto društvo št. 189 uničila. — Sklenjeno, da gl. upravni odbor apelira na porotni odbor, da naj bo slednji predvidnejši v svojih razsodbah in da naj v sličnih slučajih v temelji svoje javne razsodke, zakaj priznaje odklonjeno podporo.

Br. M. Andlar od št. 120 v Gibsons, New Mex., piše, da bi rad ustanovil novo društvo v Allisou, New Mex. Se mu dovoli.

Br. Frank Lipovšek od št. 92 v Franklinu, Kans., je dobil ček za \$205 kot odpravnino, toda ček je poslal nazaj, češ da ne mara odpravnine. Vzeto na znanje.

Državni računar (actuary), J. H. Nitehy, je poslal račun v znesku \$70.40 za svoje računanje glede solventnosti Jednote. Za svoj zadnji račun je zahteval \$127.95, toda zdaj je račun na podlagi posebnega članskega imenika, ki ga je nabavil tajnik meseca decembra in januarja; to dokazuje, da je bil imenik potreben, kajti prihranil bo mnogo denarja. Po tem zadnjem računu ima Jednota 101 in 96/100 odstotkov solventnosti.

Br. Fr. Novak iz Roundup, Mont., piše, da je društvo št. 114 zatoženo zaradi posmrtnine za pokojnim Alojzijem Socialom. Omenjeni je bil star 49 let, ko je pristopil, a v prošnji je izjavil, da je star 39 let, torej se je zlagal za deset let. To je bilo dokazano šele po njegovi smrti in dediči so izgubili pravico do posmrtnine.

Sklenjeno, da se društvo pooblasti, da pravno zastopa jednoto. Eventuelno naj se vložijo priziv na višje sodišče.

Gl. predsednik, br. Vogrič piše: Društvo št. 36 v Willocku, Pa., protestira proti izvolitvi dveh članov v pripravljajni odbor za združitev jednot in zvez. Dotična člana — Godina in Želznikar — sta bila izvoljena na januarski seji gl. odbora. Protest pa navaja, da bi se morala ta dva zastopnika voliti potom referendumu. — Sklenjeno, da se pojasni protestujočemu društvu, da pravila tega n. kjer ne prepovedujejo in da glasom zapisnika prve združitvene konference v Chicagu imajo gl. odbori jednot in zvez pravico nastavljanja in odstavljanja člane pripravljajnega odbora.

Br. Jože Ambrožič, predsednik nadzornega odbora, poroča, da je izvedel o nekih nepravilnostih v zvezi s poravnavo stroškov, ki jih je imelo več bratov v okolici Pittsburgha s pripravami za VI. redno konvencijo. Pravi, da je prejel br. Jakob Miklavčič za štiri dni dela \$8 od tamošnjega meddruštvenega odbora in potem je še račun \$16 od Jednote, kar je tudi dobil. To potrjuje pismo br. Kvartiča od št. 6 v Morganu, Pa. Po njegovem mnenju je pravilno, da br. Miklavčič bi povrnil \$16 Jednoti. Se vzame na znanje.

Društvo "Vsi Slovani," št. 66 S. D. P. Z., v Wassonu, Ill., prosi za pristop k naši Jednoti. Imajo osem članov in eno članico in zdravi so vsi. Radi bi pristopili brez preiskave in po starosti pristopa k svojemu društvu. — Nadalje se je prijavilo eno društvo A. S. B. P. D. v Maynardu, O., ki tudi želi pristopiti k S. N. P. J. Sklenjeno, da se obema društvoma — in tudi drugim, ki se še prijavijo — dovoli pristop pod najboljšimi pogoji, toda člani morajo biti zdravniško preiskani.

Društvo št. 9, Pittsburgh, Kans., poroča, da je br. Joe Lipovšek bolan na nahuhi. Dva čla-

na iz Yale sta bila z njim pri zdravniški preiskavi v Girardu in zahtevalo od Jednote povračilo stroškov v znesku \$7. Gl. tajnik pojasnjuje, da je omenjeni član že prejel podporo v znesku \$569 za različne bolezni. Sklenjeno, da se dotični stroški v znesku \$7 porvrnejo, a društvu se sporoči, da mora br. Lipovšek priti v Chicago na preiskavo, in sicer takoj, če je še bolan, ali pa čim se zopet prijavi bolnim.

Br. Math Gnuš pri št. 146 v Memmore, Pa., ima nakaznico za 31 dni, toda s podpisom enega samega obiskovalca. Član je ožgan od elektrike. Podpora se ne izplača, dokler ni boljših pojasnil glede obiskovanja.

Br. Louis Aidnik od št. 27, Frontonau, Kans., ima nakaznico za 19 dni tudi z enim samim podpisom. Društvo potrjuje, da je bilo obiskovanje redno, toda obiskovalce se niso podpisali. Podpora se izplača.

Br. Frank Ahlin, član št. 29 v Thomas, W. Va., je bil ponesrečen 3. decem. 1915, v Conemaugh, toda prestopil in bolnim se je javil šele 5. januarja 1916. Z ozirom na okoliščine, v katerih se je član nahajal brez svoje krivde, se mu naj izplača vsa podpora.

Br. Joe Jerman od št. 9 v Yale, Kans., je bil pobit na prstu v rovu, pa ni prestopil k bližnjemu društvu v Frontonau, kjer je delal. Nakaznica \$15. Ker so društva glede tega slučajja nejasno poročala, se prizna podpora.

Br. Anton Volčič od št. 58, Wilburton, Okla., opravičuje pomanjkljivost obiskovalčevih podpisov na nakaznici. Na pojasnila od strani društva je sklenjeno, da se pridržana podpora izplača.

Br. Kuhelj zaključuje sejo.
John Vogrič, Predsednik.
Ivan Molek, zapisnikar.

Kako naj se združimo?

Pod tem vprašanjem se je veliko razpravljalo v listih in tudi na VI. redni konvenciji S. N. P. J., na kateri tudi nismo mogli tega vprašanja rešiti pravilno.

Članom S. N. P. J. in sploh članom vseh prizadetih jednot in zvez je dobro znan predlog, ki je bil stavljen, da se združimo ne glede na finančno stanje. Ta predlog sem dobro premislil, preden sem prišel z njim v javnost in vedel sem, da ne bode dobil večine, ker mi je manjkalo sredstev za izpolnitev. Toda zdelo se mi je, da je to edina in najkrajša pot za združitev. Moj predlog je propadel na konvenciji in na splošnem glasovanju pri S. N. P. J. Danes smo po mojem mnenju tam, kjer smo bili pred 2 leti, ko se je sprožila misel o združenju. V zadnjem zapisniku pripravljajnega odbora za združitev je razvidno, da je združitev še jako daleč, ako se sploh kedaj združimo. Pri nas Slovenčih je res nekaj čudnega. Za vsako novo idejo je v začetku veliko navdušenje, a potem po par mesecih pa vse opustimo, ne da bi dokončali delo. Kaj pa je temu vzrok? Vzrok temu je predlog zavlačevanje. In predlogo zavlačevanje bode tudi vzrok, da plemenita ideja za združenje jednot in zvez mirno v gospodu zaspi.

Kaj je glavni vzrok združenju? Največje oviranje dela finančnega stanja organizacij. Seveda brez denarja se ne more kaj takega storiti, vendar je pa potrebno, da se v enakih slučajih počke pot, ki je najkrajša, ako je to le mogoče. Slišali smo, da imše organizacije niso solventne. To se pravi, da nimajo dosti premoženja, kot ga zahtevajo zakoni v raznih državah Unije. Vendar pa nastane tu vprašanje, zakaj pa dopustje vlade, da posluje vsaka posamezna organizacija, ako prav ni solventna? Med prizadetimi organizacijami za združenje je danes S. N. P. J. na najboljšem stališču. Seveda zato je pa tudi članstvo S. N. P. J. glasovalo proti mojemu predlogu, oziroma, da se združimo, kadar bode vsaka posamezna organizacija poravnala svoj deficit. Koliko časa bode to vzelo, je težko vprašanje. Gotovo je, da bomo čakali še leta in leta, preden se bomo združili na ta način, kajti malim organizacijam je to jako težavno. Člani so skoraj brez izjeme zaposleni v težavnih in nevarnih delih, par nesreč in blagajna je hudo oškodovana; kjer je malo članstva se deficit počasi poravnava. Lahko se pa tudi vrtjeti, da bode S. N. P. J. čez 2 ali 3 leta na slabšem stališču kakor danes ostale organizacije. Ako

bi se to pripetilo, je potem o združenju nepotrebno govoriti. Po mojem mnenju bi bilo najbolje, da vsaka posamezna organizacija da natančno poročilo o stanju iste, oziroma da sporoči, koliko ima deficita. Potem naj bi se preračunilo na skupno članstvo vseh jednot in zvez, koliko bi moral vsaki član doplačati za pokritje deficita. Članstvo mora popred vedeti, zakaj glasuje, ako pa nima natančnih poročil, je pa tudi nemogoče pravilno glasovati. Ako bi bile organizacije dale natančen račun še pred konvencijo S. N. P. J., bi gotovo danes bili bližje združitvi kakor smo. Predlog za združitev ne glede na finančno stanje je propadel le radi nenatančnih poročil. Ako bi članstvo S. N. P. J. vedelo, koliko bi moralo doplačati, sem prepričan, da bi glasovanje izpadlo drugače. Ako je primanjkljaj velik, bi ne bil predlagal, da se združimo ne glede na finančno stanje, in ako je primanjkljaj majhen, bi pa članstvo gotovo glasovalo za predlog. Ako se hočemo združiti, moramo tudi nekaj žrtvovati, ako pa nečemo žrtvovati, je pa združitev še jako daleč.

Kar bomo sedaj žrtvovali, nam bode v kratkem povrnjeno. Ako računamo, vidimo, da ima članstvo ogromne stroške pri posameznih organizacijah, ki bi se z združitvijo veliko zmanjšali. Ti stroški bi se ne zmanjšali samo za članstvo drugih organizacij, pač pa tudi za S. N. P. J., oziroma njeno članstvo.

Frank J. Mahnič.

Opomba ur. Vidimo, da vam prihaja stvar iz srea in da se zanimate zanjo; zato navajamo sledeča stvarna fakta, ki naj služijo vam in drugim za podlago v razpravi:

"Slovenska narodna podporna jednota" je solventna in ima v smislu zakona 101.96% premoženja, torej 1.96% več, kot zahteva zakon.

Zakon, ki zahteva solventnost organizacij, stopi v veljavo dne 31. decembra 1917. Ta zakon niso sprejele vse države, ampak le nekatere, kar zadostuje, da lahko država ustavi poslovanje vsake organizacije v svojem območju, ki ne bo solventna po določenem času.

Solventnosti ne preračunajo navadni bančni pregledovalci, ampak to delo vrše zavarovalni tehničarji, ki jih v Ameriki imenujejo aktuarje. Le proračun od aktuarja je veljaven.

Deficita, če organizacija ni solventna, se ne pokrije na ta način, da se razpiše izreden asessment za en dolar ali tri na vsakega člana. Če bi se deficit pokrival na ta način, bi ga bilo lahko pokriti. Solventnost organizacije se preračunuje na podlagi premoženja organizacije, starosti, umrljivosti in vplačil članov in članice. Če organizacija ni solventna, se ne razpiše izrednega asessmenta, ampak se po višji članom asessment za posmrtni aktuar, da ga je treba povišati. Starejši člani so navadno bolj prizadeti kot mlajši. Povišan asessment ostane, dokler nima orvanizacija toliko odstotkov nad solventnostjo, da ga lahko zniža, kar se redkokdaj zgodi. Povišan asessment ostane navadno do smrti. Asessment ni povišan za en dolar ali dva, ampak odvisno je od tega, koliko časa član živi. Če član ne živi eno leto, ne bo vplačal enega dolarnja, ako pa pa živi dvajset ali še več let, pa vplača lahko deset, pa tudi dvajset dolarjev več asessmenta v tej dobi. Odvisno je od tega, za koliko mu je bilo treba povišati asessment in koliko časa živi.

Solventnost organizacije se mora preračunati vsako leto. Nekatere jugoslovanske organizacije so že dale preračunili svoje premoženje, ker vedo, kaj jih čaka, ko mine leto 1917. H. N. Z. je zdaj povišala svoj asessment, da reši finančno vprašanje za svojo organizacijo. Vse organizacije bodo morale do konca leta 1917 biti solventne, če bodo hotele poslovati v državah, ki so sprejele tozadevni zakon, če zakona ne ovrežejo.

Vse mora zadeti puško na rame. C. kr. korespondenčni urad javlja: Listi poročajo: Ministrtvo za delno brambo je poslalo vsem namestništvom in delžnim vladam odlok, ki izvaja: Dolga doba vojske in zato potrebna pritegnitev vsakega za vojsko sposobnega človeškega materiala (Avstrijskemu ministrtvu so ljudje zdaj le

še človeški material. — Da, dal Bog obvari nas cesarja Avstrije) v službo o orožjem odločno zahteva najširšo omejitvev dozdej odrejenih oprostitvev od vojaške službe. Ministrtvo za delno brambo za to odreja, da se morajo takoj dozdej oproščeni občinski načelniki in drugi člani občinskih načelstev, ki so bili oproščeni dozdej, takoj podvreči naknadnemu prebiranju in da se morajo po izvidu pritegniti črnovojniški službi o orožjem. Od črnovojniške službe se smejo oprostiti le tisti občinski predstojniki, ki so vodili dozdej izključno sami občinske posle in ki jih poleg tega ne more zastopati kak drug sposoben vojaščini nepodvržen član občinskega sveta za dobo vojske. Na isti način se mora prebrati tudi pisarniško pomožno osebje političnih okrajnih oblasti.

— Smrtno ponesrečil je Jožef Jenkovec, 46 let stari ključavničar juž. žel., stanujoč na Sv. Petra nasipu št. 21 v Ljubljani. Ko je pred kurilnico na juž. kolozdvoru opravljal službo, je začel med odbičajem žel. voza, ki so ga stisnili čez spodnji život. Prepeljali so ga takoj v delžno bolnišnico, kjer pa je drugi dan težkim poškodbam podlegel.

— Iz strahu ga je zadela kap. V Celovcu sta zadela skupaj avtomobil Rdečega križa in voz cestne železnice. Nesreča se ni zgodila nobena in tudi poškodbe na vozeh so bile malenkostne. Vendar je imela nezgoda tragično posledico. Iz gostilne pri "Zamoreu" je videl dogodek umirovljeni nadočitelj iz Vrbe Rudolf Woschnitz; ustrahnil se je tako, da ga je zadela kap ter je bil v nekaj hipih mrtev.

— Smrt kosil na bojišču in doma. Iz Viča pri Ljubljani pišejo: Število naših fantov se vedno bolj krči. Iz bojnega polja nam prihajajo žalostne novice, da je ta ali oni padel za domovino, pa tudi doma mladini smrt ne prizanaša. Na mrtvaški oder smo položili zopet dva mladeniča: 22letni Karl Petriček v Rožni dolini in 24letni Frane Sluga na Viču sta umrla. Tu zelo udomačena sušica jima je pretregala nit mladega življenja. Tako pada mladina v grob v teh hudih dneh.

— Samomori se množe. Pri svojem bratu posestniku Ivanu Uršiču v Sv. Jakobu pri Pliberku službujejo Frane Uršič se je zaradi svoje neozdravljive bolezni vrpel pred osebnih vlak, ki ga je takoj ubil. — Vrat si je prerozal v St. Rupertu pri Celovcu stanujoči Lidor Wieser. — Obesil se je v Ribnem pri Bledu 38 let stari posestnik Ivan Mužan. — Obesil se je 27letni Ignacij Čič na Razdretu.

— Ali je še kaj vreden avstrijski denar? Preračunjevalni kurs za franke je pri poštni hranilnici do nadaljnjega odredbe 100 frankov = 146.5 K, 100 mark = 143 K.

Pred vojno je imela krona višjo vrednost kot frank, zdaj je pa treba za 100 frankov plačati 146½ kron.

— Zakaj je primanjkovalo v Ljubljani sveže slanine? Nek ljubljanski mesar (iz šentjakobskega okraja) je takoj že z začetka sezone dan na dan kupoval po Dolenskem prašiče in jih kral v Ljubljani, pa vendar je bilo vedno zelo malo sveže slanine na stojnici, kajti mož je špekuliral na zvišanju cen masti in je špeh evrl, mast pa spravljal za "boljše čase." Baje se je celo njegova žena nekoč pobahala: "Imamo ja dosti masti, pa je preje ne bomo prodajali, dokler ne bo po 16 K."

Tako izrabljajo ljudski oderuhi vojno v svojo korist.

— Kako vladajo avstrijski krvniki v Srbiji. "Beogradske Novine" javljajo: Srbski državljani Peter Brvulović iz Bržane je bil z razsodbo vojnega sodišča v Paricinu zaradi volunstva, storjenega o priliki nemške ofenzive, obsojen na smrt. Obsojda je bila izvršena naslednji dan. Srbska kmetica Paun Boboč iz Radenke in Anton Zogar iz Duboča sta bila od vojaškega sodišča 4. etapnega poveljatva zaradi neopravičenega nošenja orožja obsojena na smrt in je bila sodba v Naresnici izvršena.

— Dvoje govod od vlaka povoznih. Mlado dekle je gnalo po poti čez železniški prehod kravo in junčka, last posestnika Franceta Hribarja iz Rebra pri Škofelji. Ker je bil prehod radi bližajeevsega vlaka že zaprt, se je govod spušila in dirjala čez travnik na železniški tir. Na progi Ljubljana-Bubnarica ju je pa dohitel vlak in dočela razmesaril.

Vesti iz domovine.

— Vse mora zadeti puško na rame. C. kr. korespondenčni urad javlja: Listi poročajo: Ministrtvo za delno brambo je poslalo vsem namestništvom in delžnim vladam odlok, ki izvaja: Dolga doba vojske in zato potrebna pritegnitev vsakega za vojsko sposobnega človeškega materiala (Avstrijskemu ministrtvu so ljudje zdaj le

GLASILO
Slovenske Narodne
Podporne Jednote

Ishaja tedensko.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravnitvo:
3019 SO. CRAWFORD AVE.
CHICAGO, ILL.

Velja za vsa leta \$1.00.

ORGAN of the
Slovenic National Benefit Society

Issued Weekly.

OWNED BY THE SLOVENIC NATION
AL BENEFIT SOCIETY.

OFFICE:
3019 SO. CRAWFORD AVE.
CHICAGO, ILL.
Telephone Lawndale 3401

Subscription, \$1.00 per year.

Občinske volitve.

Letos smo v letu volilne borbe. V jeseni imamo predsedniške volitve, volili bomo kongresnike, senatorje in druge javne uradnike. Zelo važne volitve se vrše že prvi turek v aprilu. V mnogih mestih in občinah volimo dne 4. aprila občinske svetovalec, ponekod tudi župane.

Mnogi delavci ne pripisujejo občinskim volitvam tiste važnosti, kot jo zaslužijo. Nekteri celo ostanejo doma in ne gredo na volišče, češ, saj je vseeno, kdo gospodari v občini. Delavci, to je velika prevara samega sebe za tiste, ki tako sodi. Občinske volitve so ravnotako važne, kot če volimo kongresnike, senatorje, predsednika in druge javne uradnike. Če delavci zmagajo v občini, toliko lažje jim je potem izvoliti poslanca v legislaturo in kongres.

Ako izvolimo dne 4. aprila sto socialističnih občinskih svetovalcev, je to najbolj učinkovita resolucija delavcev proti vojni in militarizmu. S samimi resolucijami ne uženemo kapitalistov. Če se delavci proti vojni in militarizmu, morajo to pokazati na volilni dan z glasovnicjo. Kapitalisti štejejo glasove in po teh glasovih cenijo moč zavednega delavstva. Tisti, ki je proti vojni in militarizmu, ne bo glasoval le za protimilitaristično resolucijo na shodu, ampak bo na volilni dan glasoval tudi socialistično.

Res je, da občine ne sklepajo o usodi celega naroda. Delo občinskega zastopa se omejuje le na občino, a vpliv tega dela, pa sega tudi prek občinske meje, posebno če imajo v občinskem zastopu socialisti večino. Pa še nekaj je pri občinskih volitvah, ki je treba omeniti. Če socialisti zmagujejo pri občinskih volitvah, je to za kapitaliste znamenje, da se ljudstvo ne strinja s politiko buržoaznih strank in da obstoji nevarnost, da dožive buržoazne stranke v jeseni pri glavnih volitvah še večji poraz.

Socialistična stranka kot zastopnica delavstva je v sto in sto občinskih postavila svoje kandidate za letošnje pomladanske volitve. Hud volilni boj bo v Chicagu in Milwaukee.

Delavstvo je v Chicagu do sedaj imelo dva socialista v občinskem zastopu, ki sta se izkazala kot moza na pravnem mestu. Dasi ravno sta bila le dva v občinskem zastopu, sta večkrat prisilila občinski zastop, da je sprejel zaključke za koristi delavstva.

Vsem je že v spominu resolucija soc. občinskega svetovaleca Kennedyja, ki jo je z vsem govorničkim ognjem podpiral soc. občinski svetovalec Rodriguez in ki je povzročila, da je štrajk cestnokelezniskih uslužbencev končal z zmago za uslužbence. Hočeš nočeš so morali buržoazni občinski svetovalec in župan priti z barvo na dan in niso mogli igrati skrivalnice, kot je pri njih v navadi ob taki priliki. Snelo lahko rečemo, da je zmaga cestnokelezniskih uslužbencev delo socialističnih občinskih svetovalcev in da bi delavstvo izvajalo še mnogo drugih zmag, če bi vsaj deset do petnajst socialistov sedelo v občinskem zastopu v Chicagu.

Razume se, da bodo buržoazne stranke napele vse moči, da preprečijo izvolitev socialistov. Ste dle ne bodo z denarjem in obljubami, da prometno delavce.

Ravnokot važen občinski volilni boj se odigrava v Milwaukee in drugih občinah.

mokratska, progresovska in prohibicionistična) namen delavce obdržati v kapitalistični sužnosti in jim priznat nobenih koncecij.

Socialisti v Milwaukee so v letu 1910 izvojevali veliko zmago, ko demokratična in republikanska stranka se nista bili združeni in je vsaka zase nastopila proti socialistični stranki. V letu 1912 in 1914 so socialisti izgubili volilno bitko, dasiravno so se njih glasovi pomnožili, ker so se republikanci in demokrati zili v eno stranko.

Kapitalisti v državi Wisconsin so šli še dalje, da bi onemogočili zmago socialistov. Legislatura, ki je pod kontrolo zastopnikov buržoazije, je sprejela zakon za primarne volitve, da lahko že pri primarnih volitvah zberejo vse protisocialistične glasove. Glasovi primarnih volitev bodo šteti 21. marea t. l. Kandidata, ki prejmeta največ glasov, prideta na tiket v turek dne 4. aprila.

Socialistični kandidat za župana je letos Daniel Hoan, socialistični mestni pravdnik, ki je zmagal v letu 1914 proti združenim buržoaznim silam. Prvič je bil izvoljen v socialistično upravo leta 1910. V vseh štirih letih se je Daniel Hoan izkazal kot izvrsten zagovornik delavskih pravic in koristov.

Od delavcev je odvisno, če bo Daniel Hoan letos izvoljen za župana v Milwaukee. Za Daniel Hoana ne bodo glasovali izkoriščevalci delavstva. Proti njemu bodo nastopili dovodniki, sploh vse tamne ekzistencije, ki žive od dela drugih.

In taka ali silna je situacija povzročila. Nasprotniki delavstva se združujejo in treba je, da se združijo tudi delavci, če hočejo izgrajiti zmago buržoaznim strankam pri občinskih volitvah.

Osebo prepričanje in disciplina v organizaciji.

Za organizacijo velja to, kar odloča za vsako družabno tvorbo. V človeški družbi lahko vidimo da je to, kar se nam prikazuje za voljo človeške družbe le rezultat sporednega, skupnega in nasprotnega delovanja hotenja številnih posameznih bitij. Čim močnejše so ta bitja in njih hotenje in tem večje je soglasanje, tem močnejše je to, kar imenujemo voljo družbe, ali gonilno moč, ki jo giblje.

Vsaka organizacija obstoji tudi iz posameznih bitij, ki jih imenujemo člane. Gonilna moč je volja članov, ki učinkuje, da organizacija deluje za blagor svojih članov v organizaciji in izven organizacije. Ta volja nastopa močnejše in izvaja tem večje uspehe, kolikor večje je zaupanje članov v sebe in v stvar in v cilj, ki so si ga postavili.

V boju za ciljem in stvarjo ostane tudi človek za najmočnejšo voljo brezmočen, če ne najde tovaršev, ki se bojujejo za tisto stvar in cilje kakor on. Organizacija, ki ima skupne cilje, je torej mogoča, če se vsi ljudi združijo v en namen in vsak nekoliko popusti od svoje osebnosti. Ta malenkostna žrtve se izplača, ker iz organizacije vzraste večja moč, kot jo daje vsota posameznih moči. Organizacija razvije v vsakem posameznem članu nove moči, ki jih zase razviti ne more. Naobratno pa dela vsak tam najbolj energično, kamor ga sili njegovo osebno prepričanje. Tem bolj akcija nasprotuje osebnemu prepričanju člana, toliko bolj mladena je njegova delavnost.

Tako se organizacija giblje med dvema nasprotjema. Obeta se, da število članov naraste, z njim tudi moč organizacije, če postane tolerantna napram raznim osebnim prepričanjem. In vendar mora v organizaciji odločevati enotna misel, da se izvede akcija organizacije, manjšina se mora podvreči večini, disciplino v organizaciji se mora ohraniti.

Večno vprašanje v organizaciji je, da najde vedno srednjo pot med potrebami in disciplino, da škodljiva epljenje ne ovira razvoja organizacije. Paziti mora tudi na to, da so njene akcije vedno enotne. Največja moč v organizaciji se kaže, če zna vsrtviti strogo disciplino in navdušenje, kakršno rodi le osebno prepičanje, ne pa podložnost pod tujo hotenje. Seveda je težko take nasprotno zahteve vedno ublažiti in nadenjevati jih pa tudi ni treba. Naša organizacija ima svojo načelno izjavo, pravila in resolucije. V tej načelni izjavi, pravilih in

resolucijah je očrtan delokrog organizacije, zaznamovana je njena pot. V življenju se prikazujejo vedno nova vprašanja, s katerimi se mora baviti organizacija. Treba je novih sredstev ali pa spopolniti stara, da se ojači organizacija. O teh vprašanjih in sredstvih se pojavijo v organizaciji različni nazori. Vsak smatra svoje nazore za prave in hoče, da jih priznajo tudi drugi. Za javne razprave imamo svoj list, ožje debatiramo o njih na društvenih sejah, ali če več društev sklīše skupno sejo. Take razprave morajo biti vedno stvarne, če hočemo koristiti organizaciji. Argumenti kot n. pr. v Chicagu, v Clevelandu, v Kansasu itd. hočejo to le imeti, tam mislijo, da so najbolj pametni, niso na mestu. Taki argumenti ne povedo nič in sodijo k večjem v oštajajo, kadar so se med pivec že naselili vinski duhovi. V debati ne gre za to, če so stvar sprožili v Pensylvaniji, Michiganu ali v kateri drugi državi, ampak kaj priporočajo, in če je koristna za organizacijo. Tudi ne gre za to, če jo priporoča Peter ali Pavel. V organizaciji smo vsi enakopravni bratje in sestere in vsak član in članica ima pravico s stvarnimi, dobro si zapomniti, s stvarnimi argumenti pridobiti večino članov in članice za svoje nazore, pa naj biva v New Yorku, Clevelandu, Chicagu ali v kateri drugi naselbini.

V pretres je treba vedno vzeti predlog, kaj je povedanega v njem, če koristi ali škodi organizaciji, če se strinja z našimi načeli, pravili in resolucijami, ne pa kdo ga je stavil in iz katere naselbine prihaja.

"Slovenska narodna podpora organizacija," kakor tudi nobena druga organizacija, katere delokrog sega prek vseh Združenih držav, se ne deli po osebah, naselbinah in državah, ampak vsi člani in članice tvorijo celoto, ne glede, kje žive.

V organizaciji ne smeta odločevati osebni kult in lokalni patriotizem, ker ovirata razvoj organizacije, če se udomačita v nji. Kakor mogoče v začetku osebni kult in lokalni patriotizem pomagata k razvoju organizacije, ravnokot ji kasneje škodita, ko organizacija postane močna, ker jo hočejo razcepiti v dele, ki se potem mrevarajo in pripravajo med seboj. V tem slučaju vsaka oseba ali naselbina zbere krog sebe skupino, ki se potem napadajo med seboj, mesto da bi složno delale in povečale moč organizacije.

Tolerantni moramo biti drug z drugim in če so argumenti drugega člana boljši od naših, nič ne de, ako priznamo, da smo s svojimi argumenti podlegli. To ni nobena sramota! Sramotno je, če se vztraja v zmoti, ako so argumenti drugega člana tako prepričevalni, da jih je nemogoče ovreči. Tako vztrajanje v zmoti vzbuja misel, da hoče član ne glede na to, če je v pravem ali nepravem, če njegov predlog koristi ali škodi organizaciji, dobiti večino zanj. Poleg pa vodi tako vztrajanje v zmoti še dostikrat do grdega osebnega ali lokalnega boja, ki je le škodljiv za celoto.

V organizaciji se ne oziramo na to, kaj pravijo ljudje, ki niso člani naše organizacije. Če bi bili ti ljudje za našo organizacijo, in ji hoteli koristiti, bi bili njeni člani in se ne postavljali na visoki podstavek, da sodijo o stvareh v organizaciji, ki jim ne gre nič mar in bi najraje videli, da izgine. Sami pretresajmo stvarno, kaj nam koristi ali škodi, in manjšina naj se podvreči večini, ker tako spolujemo disciplino v organizaciji.

Razne vesti.

— **Delavci se gibljejo.** V Kokomo, Ind., so se pričeli organizirati delavci v podjetju Haynes Automobil Co. Družba je imela volune in odslovila je vsakoga delavca, za katerega je izvedela, da se je pridružil strokovni organizaciji. Posledica tega kapitalističnega terorizma je bila, da so delavci zahtevali in zahtevajo, da družba prizna organizacijo. V stavki je do tisoč delavcev.

Pri American Car & Foundry Co. v Chicagu so zahtevali izdelovalci železniskih voz iz jekla. Družba je izvedela, da se delavci organizirajo in odpustila je 25 delavcev. Delavci so na to provokacijo odgovorili s štrajkom. Lani je družba plačevala štirim delavcem po \$6.50 od voza. Letos jim je ponudila le \$4.50. Delavci so spoznali, če niso organizirani,

da ne dosežejo nič. Pričeli so se organizirati, družba jih je pa pričela odpustati, da ziomi moč delavcev. Če niso hoteli postati brezmočni sužnji, so morali zahtevati. Družba jim zdaj ponuja \$5.25, delavci zahtevajo pa \$5.50 in priznanje unije.

Delavci v podjetju Western Steel Car & Foundry v Hegevischu, Ind., vidijo, da so njih tovariši v tovarni A. C. & F. Co. v Chicagu uspešni in ustavili so delo.

Po trimesečnem štrajku v tovarni Edwards Valve Co. v East Chicagu so se delavci vrnili na delo. Sporazum se je dosegel po tridnevni konferenci.

V podjetju Pullman Co. je zastavkalo več sto delavcev. Družba je hotela najeti stavkokaze, pa se ji ni posrečilo. Cela policijska četa straži tovarno. Delavci so mirni in gospodje kompanisti so dali zastražiti tovarno, ker se najbrž boje, da jim tovarna ne uide. Policijska straža ne more imeti drugega namena v teh razmerah. Delavci so imeli do sedaj 21 centov na uro, zahtevajo jih pa 25. Družba jim ponuja le dva centa polboljka na uro.

V treh tovarnah za godbene instrumente so delavci ustavili delo. Martin Band Instrument Co. v Elkhart, Ind., se je že pričela pogajati z delavci. Frank Holton & Co. v Chicagu skuša delati s pomočjo stavkokazev in pod varstvom policije. Holton and Taylor & Horn Co. v Chicagu bi rada izposlovala sodnijsko prepoved. Gospodje delodajalci upajo, da se delavci vrnejo na delo, če dobe sodnijsko prepoved. Kompanisti so v zmoti. Ali pri trgoglavih ljudeh je že tako, da morajo čutiti, če nočejo slišati.

— **Kaj se je doseglo v pogodbi z rudniškimi baroni.** Skoraj po tridesetdnevem nepretrganem pogajanjem zastopnikov rudarjev in rudniških baronov v podkomiteju se je dne 8. marea t. l. dosegel sporazum. Zastopani so bili rudarji in operatorji iz držav Illinois, Indiana, Ohio in Western Pennsylvania.

Najbolj so se delodajalec vpirali mine runc sistemu. Operatorji iz zapadne Pennsylvanije so hoteli na vsak način pokopati ta sistem in pomagali so jim operatorji iz države Ohio. Rekli so, če se uvede ta sistem, da ne plačajo več kot 47 c. od tone. Ko je bila debata končana, so operatorji priznali, da plačajo za strojno delo 5.39% več pri toni, kar zneso pri mine run sistemu 12.10%.

Težkoče so bile, da se dože sporazum za rudarje v Indiani. Stewart, predsednik organiziranih rudarjev v državi Indiani, je odločno izjavil, da ne glasujejo zastopniki rudarjev iz države Indiana z da, če se ne prizna 75c za tono premoga, ki je nakopen s pikom. In res, ko se je glasovalo, zastopniki rudarjev iz Indiane niso glasovali. Na to so predsednik White, tajnik Green in podpredsednik Hayes sprejeli odgovornost, da podpisajo pogodbo.

Doseglo se je tole:
Splošno se uvede mine run sistem.

V Illinoisu se povisa meza za tri cente pri toni za delo s pikom ali strojem.

V Indiani se povisa 3½ centov pri strojnem delu in 3 cente pri delu s pikom.

V Zapadni Pennsylvaniji se povisa 5.39 centov pri strojnem delu in 3 cente pri delu s pikom.

V Ohio se povisa tri cente pri toni za strojno delo in delo s pikom.

Za pet odstotkov se povisa meza pri vsem mrtven delu in delu od jarda.

Plača na dan se povisa za pet odstotkov.

V odstotkih je zaslužek povišan sledeč:

- Zapadna Pennsylvanija, strojno delo 12.10%.
- Zapadna Pennsylvanija, delo s pikom 4.64%.
- Indiana, strojno delo 7.21%.
- Indiana, delo s pikom 4.91%.
- Ohio, strojno delo 6.38%.
- Ohio, delo s pikom 4.43%.
- Illinois, Danville distrikt, strojno delo 5.88%.
- Illinois, Danville distrikt, delo s pikom 4.91%.
- Illinois, južni distrikt, strojno delo 6%.
- Illinois, južni distrikt, delo s pikom 5.26½%.
- Illinois, centralni distrikt, strojno delo 5.55%.
- Illinois, centralni distrikt, delo s pikom 4.91½%.

Sejal se bo premog, preden gre na tehtnico le v Indiani in v distriktu debelega čokastega premoga.

Te določbe veljajo le za rudarje na polju mehkega premoga.

— **Tri distriktne rudarske konvencije.** Za rudarski okraj Illinois je pričela konvencija dne 23. t. m. v Springfieldu, rudarji iz okraja Pittsburgh so pričeli zborovati dne 20. t. m. in rudarji iz Indiane pa v Evansvillu dne 21. t. m.

Konvencije se bodo bavile z notranjimi zadevami organizacije in novo pogodbo, sprejeto v New Yorku. V okrajih Pittsburgh in Illinois ni opozicije proti pogodbi, mejtem ko je v Indiani opozicija proti klavzuli, ki dela izjemo za mine run sistem. Poročil o razpravah na konvencijah še nimamo, upamo, da jih dobimo še v teku tedna.

— **Kako se gospodari s ljudskim denarjem!** Iz časnika ki izhaja v Denverju, Colo., pospeniamo, da stane okraj Huerfano obravnava proti štirim organiziranim rudarjem, malenkost \$22,000. Rudarji so bili obtoženi, da so vabili nekega milifarskega biriča, ali poročniki so jih soglasno oprostili vsake krivde.

Če bi morali nositi troške Kockefeller in drugi rudniški baroni, bi najbrž ne prišlo do tožbe. V današnji družbi je tako lepo urejeno, da mora ljudstvo nositi troške, če bi se kapitalisti radi maščevali nad organiziranimi delavci. Ne čudimo se, ako so delavci tolikrat obtoženi za nedolžnem, saj morajo sami pomagati k sodnijskim troškom.

— **S premogovnega polja.** V minolem tednu ni bilo povpraševanja po premogu tako veliko na trgu, kot v prejšnjih mesecih. Narodila za železnice in livarne so še vedno enaka, a popuščati se pričela za druge industrije. Vzrok temu je primanjkanje železnih voz. Za prevažanje po morju primanjkuje vsled vojne trgovskih parnikov in ladij.

Zvezni geološki urad je doznal, da je na premogovnem polju krog Danville, Ill., še ena milijarda in pol ton premoga.

Določili so, da se zgradi nova železniška proga za prevoz premoga iz Nant-y-Glo, Pa., proti vzhodu.

Reorganizacija Continental Coal Co. v Gloucestru, O., bo povzročila, da odpro trinajst rudnikov v Sunday Creeku, ki so zaprti približno dve leti.

— **Trgovci in bankirji v antracitnem okraju** so izvolili odbor, da gre v New York in vpliva na zastopnike rudarjev in operatorjev iz antracitnega okraja, da napravijo pogodbo za štiri leta mesto za dve leti.

— **Kako je s pogodbo na antracitnem polju?** V New Yorku so se sešli zastopniki rudarjev in operatorjev z antracitnega premogovnega polja. Konferenca najbrž prinese zadovoljiv uspeh za obe stranki.

Že večkrat je bilo povedano, da operatorji z antracitnega premogovnega polja tvorijo mogočen trust, ki ga podpirajo velike in mogočne železniske družbe, katerih železniško omrežje se razteza prek premogovega polja.

Glavne sporne točke so tri: povišanje meze, osemurni delovnik in popolno priznanje strokovne organizacije. Rudarji zahtevajo, da se nova pogodba sklene le za dve leti in ne za štiri.

Pripomniti moramo, da kopljejo le na tem polju trd premog in če pride do stavke, ga industrijalci ne morejo uvažati od drugod.

— **V kapitalistični družbi ne more biti drugače?** Zvezna industrijalna komisija je izročila pred-

sedniku Wilsonu poročilo o štrajkarskih nemirih v Coloradu. V poročilu so bili navedeni pravi povzročitelji in vzroki nemirov. In kaj smo doživeli. Aretirali so rudarje in jih vlačili pred sodišča, mejtem ko do danes še nismo čitali, da bi kateri gospodov kapitalistov prišel na zatožno klop.

Drugeče ne more biti v kapitalistični državi, dokler pretežna večina delavcev glasuje za kapitaliste. Če bo pri letošnjih jesenskih volitvah dva milijona ali več socialističnih glasov, potem mogoče ne bodo več prijemali kapitalistov z glače-rokavicami, če sodijo na zatožno klop.

— **Štrajki.** Delavski departament je izdal poročilo, ki navaja da smo v mesecu januarju 1916 v Združenih državah imeli 117 štrajkov, katerih se je udeležilo 169,000 delavcev. Največ štrajkov je bilo v kovinarski industriji. Državi New York in Pennsylvania sta bili najbolj prizadeti, in sieer je bilo v prvi 29 stavk, v drugi pa 28.

— **Delavci v tovarnah** za nogarice v Broektonu, Mass., so dobili \$1.50 povišanja meze na teden.

— **Delavci, ki grade državno železnico v Alaski**, so se po kratkem štrajku vrnili na delo. Vlada je imenovala posebno komisijo, ki naj zasliši njih pritožbe, da se odpravijo nedostatk.

— **Sijajna delavska smaga.** V Maconu, Ga., so vodovodni monterji izvojevali pet dolarjev plače na dan in osemurni delavnik.

Kaunoseki v Sandstone, Minn., so izvojevali povišanje meze za 6 centov na uro. Do sedaj so imeli na uro 56½c, v bodoče pa imajo 62½c.

— **Iz premogarskih naselbin.** Iz Du Boisa, Pa., poročajo, da je končala pet in dvajseta konvencija drugega rudarskega okraja. Konvencija se je bavila z organizatoričnimi vprašanji, posebno s centralizacijo organizacije.

Iz Wilkes-Barre, Pa., pišejo, da je plin eksploziral v jami Hollenback, lastnina Wilkes-Barre Coal Co. Rudnik je globok 3000 čevljev. Takoj so prihiteli rešilci, a komaj so bili na mestu, se je dogodila druga in bolj močna eksplozija, ki jim je zabranila vstop. Rudnik je v planenu in rešilci dvomijo, da bi rešili pet rudarjev slovenske narodnosti, ki so postali najbrž žrtve eksplozije.

Iz Sesserja, Ill., poročajo, da je združna prodajalna izdala trimesečno poročilo, ki izkazuje lep uspeh tega delavskega podjetja. Zadržniki so dobili za zadnje tri mesece dvanajst odstotno dividendo in pet odstotkov je šlo v rezervni fond. Prvega aprila bodo slovesno odprli Delavski tempelj, ki ga je zgradila rudarska podružnica šte. 1237.

Iz Bicknella, Ind., pišejo, da ne primanjkuje rudarjev in zategadelj ne svetujejo nobenemu, da bi prišel tje za delom.

— **Avstrija najema posojilo v Nemčiji.** Avstrijska kontrola za državne dolgove državnega zbora je imela sejo v navzočnosti finančnega ministra dr. pl. Letha. Po temeljitnem posvetu so sklenili, da se podpiše posojilo 127,200,000 mark, ki se najame pri nekem nemškem konzorciju.

— **Šala z zli posledicami.** Sobrica Františka Krepelka (Františka Prepelica), doma iz Tabora na Českem, ki je na Dunaju iskala vesele zabave, se je v nekem hotelu vpisala kot Fany Wachtel. Policija jo je spravila pred sodišče, kjer je izjavila, da se je radi tega prekršila (Wachtel = Krepelka), ker so doma rekli, da se mora sedaj vse ponemčiti. Sodnik ji ni to hotel verjeti in prepelica je dobila teden dni zapora.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912,
of "Glasilo" Slovenske Narodne Podporne Jednote published weekly at Chicago, Ill., for April 1, 1916.

Editor, Joseph Zaverntnik, 3019 So. Crawford Ave.
Managing Editor, Joseph Zaverntnik, 3019 So. Crawford Ave.
Business Manager, Philip Godina, 3019 So. Crawford Ave.
Publishers, Slovenska Narodna Podpora Jednota, 2708 S. Lawndale Ave.
Owners: (If a corporation, give its name and the names and addresses of stockholders holding 1 per cent or more of total amount of stock. If not a corporation, give names and addresses of individual owners.)
Slovenska Narodna Podpora Jednota, fraternal organization, over 13,000 members: John Vogrich, P. O. Box 214, La Salle, Ill., President; John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Secretary; Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill., Treasurer.
Known bondholders, mortgagees, and other security holders, holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities: (If there are none, so state.) None.

PHILIP GODINA, Business Manager.
Sworn to and subscribed before me this 16th day of March, 1916.
MICHAEL J. O'MALLEY, Notary Public.
(My commission expires March 8, 1920.)

Račun med jabolki in družini meseca februarja 1916.

Table with columns: Stev. družina, Priložki, Izdatki. Lists 180 households with their respective expenses.

Table with columns: Stev. družina, Priložki, Izdatki. Lists 180 households with their respective expenses.

JOHN VERDERBAR, gl. tajnik.

Socialne krivice.

Že večkrat smo povedali resnice, da imamo kazenski zakon le za delavce, sploh za siromake, medtem ko imajo bogatini sredstva, da uidejo kazni, četudi izvrše zločin.

šini. Sree jo je bolelo, ker je v delu, da se bo morala preseliti v kraj, kjer stoji strgane in umazane bajte. Božič je bil blizu in mali Karček, materino veselje, in po izpovedi sosedov lep otrok, je hotel videti, kaj bo Miklavž prinesel otrokom.

čestju tisti, ki jim ne grenijo življenja skrbi za vsakdanji kruh. Vesel naj bo, da so mu odvzeli skrbi za prehranitev enega otroka, ko ima skrbeti še za štiri druge. To je ena izmed sto in sto krivic, ki posega v delavčev družinski življenje v kapitalistični družbi in ki se gode dandanes delavcem.

strebav, ali komaj so to naznanili Romulusu, se jih je njemu prikazalo dvanaest. Brata sta se sprla in prišlo je do boja, v katerem je Romulus vbil Remusa. Po neki drugi bajki je Romulus v jezi vbil Remusa, ker je skočil norčevaje se čez nizki mestni zid. Tako je dal Romulusu mestu ime Rim (Roma) in je vladal kot prvi kralj od leta 753 do 716 pred K. r.

tem času, da sem zagabil v večno sovraštvo z bogom. Zapustil sem domačo grudo in šel sem iskat boljše srečo in tolažbo k tujemu rodu. Po mukotrpnem potovanju, dospel sem po mnogih dneh v mesto Duru. Pohitel sem v božji hram pomoliti k svojemu bogu in kot ptujec na tujih tleh izročiti mojo usodo v njegove roke.

apjelati od velikih duhovnov in prelato v darovanju milošine v božje namene, katero sam in njegova obitelj neobhodno potrebujejo, s čemur stori dvojni greh, ker s tem pomaga njim k pohajkovanju. Če vas zalezujejo okoli hiš, pošljite jih delati in silite jih k ženitvi, ker radi tega se bog še najbolj hudeje. Končno povejte jim, da bog ima vsega v izobilju in ako hočejo končno dospeti kamor je Vardo Hulu, da ne smejo lenariti in račun hromih sirot, slepcev in ubogih družinskih očetov, ki jih zapeljujejo, da se prežogodaj in kar trinomoma selijo na ono stran nebeškega obzidja."

Napenjanje govedi.

Vsled napenjanja govedi trpijo farmarji vsako leto mnoge škode. To prihaja odto, ker ne vedo, kakšna je ta bolezen, in seveda še manj, kako jo je zdraviti. S tem spisom hočemo našim farmarjem ponavljaje podati korenit pouk, kako se jim je ravnati ob tej goveji bolezni. Največkrat goved napenja vsled požitja spridene zelene klaje, sparjene detelje ali vsled paš po mokrih in od slane napađenih pašnikih ali deteljicah. Ker je važnejše goved obvarovati pred napenjanjem kakor jo zdraviti, zato nujno priporočamo pokladati le nepokvarjeno krmo ter žival nikdar ne gnati jeseni prezgodaj zjutraj na pašo, dokler se rastline ne osuše ali dokler slana ne izginje. Vsekako pa naj živina na pašo ne hodi s praznim želodcem, koder potem hlastno vse vprek žre, ker je to zelo slabo, temveč naj dobi poprej nekaj suhe klaje.

Goved ima posebno ustvarjen želodec, ki drugače prebavlja kakor konjski ali prašičji in je zlasti prikladen, da užije velike množine zelene in suhe klaje. Govedo se namreč tako nasiti, da najprej napolni vamp in potem zaužito, t. j. v vamp spravljeno krmo vnovič prežvekuje. S krmo, z vodo in z zrakov pride v vamp velika množina gliv cepiljk, ki razkrajajo zaužito krmo, pri čemer se razvija velika množina plinov, zlasti močvirskega plina. Odraslo govedo naredi na dan v želodec do 700 l močvirskega plina. Prebiganje želodeca in nastali plini potiskajo krmne osvaljke nazaj v gobee, kjer jih govedo iznova prežveči. Tvorjenje velikih množin tega plina v govejem želodec je torej naravno in potrebno; ob neugodnih razmerah pa ta velika množina plina vendarle more škoditi. Če se naredi le preveč plina in želodčni mišičevje otrpne pa plin ne more odhajati, nabira se v vampu ter povzroča opasno napenjanje govedi. Napenjanje se zlasti rado pojavlja po uživanju sveže detelje, zelja, repne cime itd., posebno če je krma mokra, oparjena od slane ali mraza, ali če se je segrela na kupu. Kadar pride govedo jeseni ali spomladi na mokro ali rosno pašo in tamkaj hlastno žre — to se rado zgodi, če pride lačno na pašo — se je vsikdar bati napenjanja.

Napenjanje govedi torej prihaja od otrpnjenja želodčnega mišičevja, ki je vzrok, da plini ne morejo odhajati, posebno kadar se ti sicer naravni plini prehitro v preveliki množini tvorijo. Od pritiska v želodec zastajajo plinov se vamp močno napne. Posledice napenjanja so razne, in najnevarnejše je, če vamp poč, če ni kmalu pomoči in si narava sama ne pomaga.

Na vsak način je treba napeti govedi hitro pomagati, še jo hoče mo rešiti in oteči. Pri nas običajno zdravljenje te bolezni je popolnoma napačno, da bolezen še celo pospešuje.

Da je napačno zdravljenje nevarno, je lahko dokazati. Deni navaden suh živalski mehur, ki si ga skupaj zmečkal in dobro zavezal, na gorko peč. Na gorki peči se prične mehur napenjati in slednjič je tako napet, da tudi poč. Zrak se je od gorkote raztegnil v mehuru in ga napel. Ravnotako je tudi napeti govedi. Napeta goved je že tako vsled bolezni vroča, če jo pa še po trati podiš, ali ji celo puščaš, potem se še bolj razgreje, a vamp se ji žiri in veča od raztezanja se vetrov in naposed poč. Puščati na govedi na usesu je samonasebi preneumno, bodisi pri tej ali drugi bolezni.

Zdravi torej goved takole, kadar jo napenja: Naredi nemudo

ma povez iz slane, kakršna rabi snopom v povresla. S to povezjo obrzda govedo ter napravi za rogovoma voz. Dobro je, na mesto, kjer pride povez v gobee, namazati jo s katanom ali s kolomazom (šmirom). Govedo žveči to povez ter izpušča vetrove skozi požiralnik. Potem polij govedo po vsem životu s prav urzlo vodo, obrzgnij ga z vseh strani s slamo, vodi ga počasi semtertja, ali pa če si na polju, pelji ga počasi domov. Če napenjanje ne odjenja, vzemi 30 do 40 gramov neugašene gube apna, nekaj žlic moke in zmešaj to z litrom vode. Vse to daj govedu hkrati, še boljše zdravilo je tole: Jajec predri na obeh koncih ter izpihaj iz njega beljak in rumenjaki. Zamaži potem eno luknjo bodisi z voskom ali šim drugim, skoz drugo pa vlij v jajce terpentinovega olja in jo potem tudi zamaži. Dve taki jajci porini živali tako daleč v grlo ter ji v njem stri, da jih mora požreti. Ta lek je brez slabih posledic in izvrstno pomaga.

Napravljanje teh zdravil je pa navadno vselej zamudno, mnogokrat, kadar živinec trdovratno napenja, tudi brezuspešno. Vsled tega so izumili naprave (instrumente), ki se z njimi dá napenjanje precej ozdraviti.

Najboljša taka naprava je požiralnikova cev, ki se takole rabi. Živali se v gobee vtakne preluknjan les. Skoz luknjo tega lesa in skoz požiralnik se vtakne požiralnikova cev, kolikor je dolga, dol v vamp. Cev je dolga do poldrugega metra. Preden se cev rabi, jo je namazati z oljem ali z maslom, ali pa s kakim drugo mastjo. Da pa cev, kadar je v vampu, ne zaide v krmo, ampak da sega do vetrov, je žival postaviti, kadar se ji vtika cev, s prednjima nogama nekoliko višje.

Vsled vetrovega pritiska pride včasih nekaj krmne v cev. Da se ta krmna potrebi iz cevi, je cevi pridejana posebna palčica, da se lahko skoz cev povzra. Kdor pravilno ravna s požiralnikovo cevjo, najbolje in najhitreje odpravi živinčetu napenjanje. Požiralnikova cev, bi se moral vsak živinorej nabaviti, ki je tako cena, da si jo lahko omislj vsak količnik premožen farmar.

Večkrat se pa pripeti, da tudi požiralnikova cev ne pomaga več, ali pa žival ne more več sposti in tedaj ni več časa več vtikati. Če je govedo izredno močno napeto, ne more se cev zato vanjo vtikniti, ker govedo pade na tla. V takem slučaju je opustiti vse nepotrebne poskuse in je goved hitro vbosti s trokarjem. Trokar je bodalo, ki tiči v nožnici, ki je spodaj odprta. Trokar se porine z nožnico vred skoz kožo v vamp, in sicer v lakotnico na levi strani, nekoliko zadaj za zadnjim rebrom. Ko smo trokar tako zabodli, se bodalo potegne iz nožnice, ki potem sama tiči v vampu. Vetrovi potem siloma odhajajo skoz nožnico. Nožnica se pusti v vampu, dokler odhajajo vetrovi, kar traja včasih po več ur.

Včasih pa plini ne izpuhtevajo zadostno skoz nožnico ali sploh ni trokarja ali požiralnikove cevi pri roki, takrat se vbode v vamp s kakim rtastim kuhinjskim nožem. Vbosti je na istem mestu kakor s trokarjem. Nikoli pa ni vbodati na desni strani, ker tam leže čreva, in če te ranimo, je smrt neizogibna.

Male rane od trokarja ni treba posebej celiti, zadostuje jih izniti s kreolinovo vodo. Vbodene živali je naslednje dni pomalem in previdno krmiti.

Navadno govedo tako hitro napne, da ni časa klečati živinozdravnika. Če je pa kak živinozdravnik v bližini, se je pa vendar naglo obrniti do njega, ker umna in hitra pomoč je tu odločilna. Če se je vbodel vamp z nožem, je vsekako dobro, da živinozdravnik rano zašije in vse drugo potrebno ukrene.

Kadar napeta žival kakor mrtva pade na tla in če nobena reč več ne pomaga, jo je hitro zaklati, vendar je priporočati porej, preden se žival zakolje, na popisanem mestu na levi strani narediti vsekako močan vbodec z nožem, kajti če to ne pomaga, je še vedno čas goved zaklati. Meso od tako bolne živine je navadno slabo in se ne drži dolgo.

Na Dunaju je nek izvozeček podrl na tla bivšega vojnega ministrskega grofa Weisersheima. Zdravniki so dognali, da je grofovsko cepinja počena, druge nevarnosti ni nobene.

Odlomki iz zgodovine Združenih držav.

Po raznih virih sestavil J. Z.

XXVII.

Dolgoletna vojna je bila končana, neodvisnost izvojevana, ali Združene države so bile v zelo slabem položaju. Vojna je zahtevala ogromne žrtve in mlada republika je bila izčrpana. Državni dolg je znašal za tiste čase ogromno vsoto sto sedemdeset milijonov dolarjev. Dve tretjini tega dolga je podpisal kongres, eno tretjino pa posamezne države. Najboljše je pa bilo, da se države niso brigale za sklepe kongresa. Trgovina je bila razorganizirana in države so tekmovalle med seboj za trgovino z drugimi državami. V nekaterih državah so bili produkti uvoznine prosti, mejtem ko je bilo zanje treba plačati v drugih visoko colnino. Nekatere države tudi niso mogle pobrati davka v svoji državi.

Ko je bila vojna končana so angleški trgovci poplavili Ameriko s ceneniimi angleškimi tovarniškimi izdelki. To je povzročilo, da so domače tovarne prišle na kant, gotovina je šla iz dežele, domači trgovci so pa zabredli v dolgove. Revščina v vzhodnih državah je vedno bolj narasčala in leta 1786 se je v Worcesteru, Massachusetts, zbralo kakšnih tisoč ljudi, ki so prisilili višje sodišče ustaviti pobiranje davka. Poklicali so milico pod orožje, da je razglašala nemirneže pod vodstvom Shaysa. Simpatije ljudstva so pa bile le na strani "puntarjev." Jasno je bilo, da Združene države potrebujejo bolj popolno vlado, če hočejo uspevati.

V septembru 1783 so se zbrali delegatje iz petih držav v Annapolisu, da se posvetujejo o zboljšanju trgovine in colnine. Priporočali so, da se skliče posebno konferenco, ki naj revidira "konfederarijske člene." Dne 25. maja 1787 so res vse države poslale delegate v Philadelphijo. George Washington je bil soglasno izvoljen predsednikom konvencije. Zborovanje je trajalo skozi štiri mesece in je sprejelo popolnoma novo ustavo. O vsakem členu so se skrbno posvetovali in razpravljali. Na konvenciji je včasih prišlo do tako burnih prizorov, da se je bilo bati, da se konvencija razide. Ko je bila konvencija končana, je rezultat svojega dela predložila kongresu, ki je novo ustavo zopet predložil posameznim državam. Državne vlade so predložile to ustavo posebnemu svetu, ki ga je izvolilo ljudstvo, da je sprejme ali zavrne. Do koncem leta 1788 je ustavo sprejelo enajst držav. Južna Karolina jo je sprejela v novembru 1789, Rode Island pa še le v maju 1790.

Nova ustava ni nobene stranke popolnoma zadovoljila. Popustiti je bilo treba povsod, da se doseglja osrednja vlada. Na tem dokumentu so bile tri velike koncesije. Prvi so dovolili malim državam, ki so se bale za svojo samostojnost, voliti enako število članov v senat. Drugi so dovolili suženjskim državam, da se prišteje tri petine sužnjev belopoltnemu prebivalstvu, da tako dobe države enako zastopstvo v kongresu. Tretji so dovolili državam Georgia in Južna Karolina tržiti s afriškimi sužnji do leta 1808. Zastopniki teh držav so izjavili, da ne podpišejo ustave, ako jim ne dajo te koncesije. Mejtem je kongres storil važen zaključek, ko je sprejel predlog Thomas Jeffersona, da se uvede decimalni sistem za denar. Dolej je bil v veljavni angleški denarni sistem in sedanji sistem — dolarji in centi — je prišel v veljavo šele leta 1786. Vlada je bila tako siromašna, daširavno so v Ameriki ležale ogromne bakrene plasti v zemlji, da je dala kovati prav malo bakrenega drobiža.

Kongres je zboroval v New Yorku. V letu 1787 je kongres sprejel zelo važno predlogo. Pogodba iz Pariza je določila reko Mississippi kot zapadno mejo. V zvezi te pogodbe so se države Virginia, Connecticut in Massachusetts raztezale do te reke. In res je v letu 1784 država Virginia odstopila to ogromno ozemlje centralni vladi. Sledili sta ji Connecticut in Massachusetts, in še celo država New York je izročila zapadno ozemlje osrednji vladi. V juliju 1787 je kongres organiziral pokrajine na severozapadu kot teritorije, v katerih je bila prepovedana sužnost. To je bilo delo

Thomas Jeffersona, ki je spoznal, da je treba v teritorijih odpraviti sužnost, če se hoče, da bodo imeli privlačno silo za naseljevanje.

V ustavi je bilo določeno, če jo sprejmeta dve tretjini držav, da stopi v veljavo 4. marca 1789. Ko je enajst držav sprejelo ustavo, so se vršile volitve za predsednika, podpredsednika Združenih držav in delegatov za kongres. New York je bil določen za sedež novi vladi. Dne 4. marca 1789 je imela prevzeti nova vlada delo; ker ni bilo postavne večine, so prišli z delom šele 30. marca. Sestega aprila so šteli glasove za predsednika in podpredsednika. George Washington je bil izvoljen predsednikom in John Adams podpredsednikom.

Washington je bil na svojem posestvu, ko je dobil obvestilo, da je izvoljen predsednikom. Washington je sprejel obvestilo zelo hladnokrvno in hotel je potovati brez vrišča, hrupa in pozdravljanja. Ali ljudstvo je bilo drugega mnenja. Povsod ga je sprejemalo svečano, gradilo slavoloke in prirejalo slavnosti. Dekleta so trosile cvetlice na pot, po kateri je jezdil; žene in dekleta so ga sprejele s pesmicami, ki so bile zložene v njegovo proslavo. Sprejemne demonstracije so ga zadržale na potu in v New York je došel šele zadnje dni v aprilu.

Dne 30. aprila je stopil Washington na balkon "Federal Hall", kjer se danes nahaja zvezno podzakladništvo, in prisegel zvestobo vpriče kongresa in ljudstva. Po prisegi je šel v senatske zbornice, kjer je kongresu govoril prepričevalno. Vlada organizacija je bila zdaj popolna in kongres je vstvaril še razne oddelke: državnega, zakladniškega in vojnega. Washington je imenoval Thomas Jeffersona državnim tajnikom, Aleksandra Hamiltona zakladnikom in generala Henry Knora vojnim tajnikom. John Jay je postal predsednik najvišjega zveznega sodišča, Edmund Randolph pa najvišji državni pravdnik.

Nova vlada je imela skrbeti, da se plača državni dolg. V januarju 1790 je A. Hamilton predlagal, da se plača vse dolgove in da zvezna vlada prevzame vse dolgove posameznih držav kot vojni dolg. Proti predlogu je bila velika opozicija, ki je bil pa končno vendar sprejet. Obenem je bil sprejet predlog, da se dohodki države takole dele: Ker ima prvo besedo glede trgovine kongres, razpolaga z uvozninsko colnino zvezna vlada. Davek na zemljišča in drugo lastnino ostane državam, da krijejo svoje izdatke.

Ko je prišlo na dnevni red vprašanje, kje naj bo sedež vlade, je bil zopet ogenj v strelji. Že davno se je rodila želja, da se preloži sedež vlade v kraj, ki bo bolj v sredi. V letu 1790 so sklenili, da se sedež vlade premesti iz New Yorka v Philadelphijo za deset let, po teh letih pa v novo mesto, ki ga grade ob reki Potomac. Maryland je na vzhodnem bregu odstopila 10 kvadratnih milj, Virginia pa ravnotoliko na drugem bregu za zvezno ozemlje, ki je poznano pod imenom "District of Columbia." 18. septembra 1793 so položili vogelni kamen za zvezni kapitelj.

Ko je bil sedež vlade 1791 premeščen v Philadelphijo, je pričelo tam drugo kongresno zasedanje

v decembru. Kongres je ustanovil banko Združenih držav in ji dal koncesijo za dobo dvajsetih let. Vlada je vložila dva milijona dolarjev kot glavnic, ostalih osem milijonov pa zasebniki. Seveda je proti projektu državne banke vstala v kongresu opozicija, ki je pa podlegla.

Po ustanovitvi banke sta oživele trgovina in obrt. Kmalu so bile zaceljene rane, ki jih je zasekala vojna. Uvozninska colnina na tuje blago je omogočila, da so domači tovarnarji lahko konkurirali tujim produktom. V Novi Angliji so se pričela razvijati tekstilna industrija, ki je bila v začetku šibka, pa je vendar premagala vse ovire, da se je razvila mogočno in bila kos tuji konkurenci.

Pri ljudskem štetju leta 1790 so dognali, da živi v Združenih državah 3,929,827 oseb.

(Dalje prihodnjič.)

Socialnodemokratični ženaki dan. Od 1. 1911. do 1914. so bili v Avstriji v jako mnogih krajih ženska zborovanja, "ženski dnevi"; ki so manifestirala za žensko volilno pravico. L. 1915. ni bilo takih priredb, pač pa pripravljajo socialni demokratje letos take manifestacije. Ženski dnevi se vrše letos od 12. do 26. marca povsod v Avstriji.

Socialistične žene se ne boje krvnikov na Dunaju.

Čedne so razmere v starem kraju. Ogrski listi javljajo, da se je po nekaterih madžarskih vaseh razširila govoreca, da bodo imeli ogrski samci po posebni ministriški naredbi pravico, vzeti več žena, največ pet. Kdo je raznesel to govorec, se ni dalo dognati. Dejstvo je pa, da se je jako mnogo žensk oglasilo pri okrajnem oblastvu in je slovesno protestiralo proti tej ministriški naredbi.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Chisholm, Minn., M. J. Vaše pismo ni bilo pravilno adresirano in dobili smo ga prepozno. Pozdrav!

Kitzville, Minn. T. R. Vaše naznanilo smo prejeli, ko je bil list že v tisku. Pozdrav!

Nesadostno hranjeni otroci.

Dozdeva se nam, kot da bi se nekateri otroci naravno izgubljali iz pred oči svojih staršev, če ravno imajo na razpolago najboljše jedila in vse druge dobrote. Nobena jed in ne druge dobrote, ki jih imajo, se nam dozdeva, da jim ne izboljšajo slasti" do jedil. Tu pa tam mnogokrat potrebujejo hitro pomoči. Prvo pred vsem bi morali dati njih zobe zdravniško preiskati in ako potrebno izčistiti, ter nikdar jih pustiti, da bi imeli zaprtelico. Dajati bi jim morali Trinerjevo-ameriško prebavno grenko vino redno in pravilnih količinah, in spoznali bodete takoj, kako hitro se jim prične povračati njih pravilno stanje. Ravnotako je resnično za odrasle. Treba je dajati pravo in zdravo hrano, jedila se morajo dobro prebaviti in preprečiti se mora vsako zaprtje odvajalnih organov. Trinerjevo ameriško prebavno grenko vino bode vzdržalo organe v dobrem delujočem stanju. V lekarnah. Cena je \$1.00. Jos. Triner, 1333-1339 So. Ashland, Ave., Chicago, Ill.

Triner's Liniment je dobro znano sredstvo proti bolečinam revmatizma, mišic in sklepov. Nikdar ne čakajte, da vam postane bolečina neznošno huda, temveč imejte vedno pri rokah to izvrstno zdravilo in rabite ga kakor hitro opazite prvo znamenje bolečin. Cena 25 in 50c, po pošti pa 35 in 60 centov.

MIZARSKEGA VAJENCA

sprejme tvrdka Frank.Hren & Co. 14 W. Kinzie St. Chicago, Ill. Fant mora biti star petnajst let in zmožen angleščine.

RAD BI IZVEDEL

za naslov Frank Cemil in Frank Ivšič. Cenjene rejake prosim, ako kedo ve za naslove gori imenovanih, naj mi jih naznani, zakar mu vrnem troške, ali naj se mi na sama javita.

IGNATZ OMERU,

P. O. Box 5, Madison, Pa.

38 odstotkov več dobička.

Tako se glasi poročilo poljedelskega departementa Združenih držav o kmetijskih pridelkih na kmetijah v gorenjem delu Wisconsina. Za pri merjanje so vzeli vrednost pridelka na enem akru v državah North Dakota, South Dakota, Nebraska, Kansas, Oklahoms in Texas, in sicer od koruze, ovas, pšenice, ječmena, riž in sena. Povprečna vrednost teh šestih pridelkov na vsakem akru je znašala v imenovanih šestih državah \$76.28 — za Wisconsin pa je povprečna vrednost šestih pridelkov na vsakem akru \$105.17, ali za 38 višja, kakor v omenjenih državah. Najvišja vrednost teh pridelkov v katerikoli si bode državi je za 20% nižja, kakor pa na naši zemlji, katero vam nudimo v

GORENJEM WISCONSINU, V "DOMOVINI DETELJE".

To zemljo vam prodamo po zelo nizki ceni ali veliko ceneje, kakor bi morali plačati marsikje drugje, kjer so pridelki veliko manjši. Mi vam toraj ponudimo nizko ceno in vam obljubimo našo gostoljubno pomoč, da se dobro ustanovite na tem novem zemljišču, ter Vas postavimo na pravo pot do neodvisnosti in svobode. Tukaj je podnebje ugodno za vse pridelke, katero bode hoteli tukaj pridelovati, tako da se vam ne bode treba na novo učiti poljedelstva. Šole, cerkve in dvorane, itd. so v bližini. Glavna železnica pelje sredi preko te zemlje. Dobri trgi in dobre ceste. Pisate takoj po knjižice, v katerih bodete dobili potrebne informacije, kakor tudi številna zahvalna pisma rojakov, kateri so od nas kupili. Naselniki dobijo pri nas tudi delo v bližnji lesne industrije s primerno plačo. Tudi izistimo vsakemu po 5 do 10 akrov ter postavimo hlaše posevi, pri čemur zaračunamo samo toliko, kolikor stane material, tako da je vsakemu zasiguran obstoj že takoj s početka. Obiskovalcem je na razpolago tudi brezplačen voz, in kedor kupi od nas 20 akrov ali več, dobi povrnjene vse svoje vozne stroške.

Edward Hines Farm Land Co.

J. STONICH in J. GESCHEL (Slovenski oddelak)

2622 SOUTH HOMAN AVENUE CHICAGO, ILLINOIS

PRVA-DRUGA NARODNA BANKA

USTANOV. LETO 1852. V PITTSBURGHU, PA.

KAPITAL IN PREBITEK NAD \$5,000,000.00.

Pošilja sedaj z garancijo

100 Kron za \$13.25

v stari kraj; večje z neske pa po še nižjih cenah, ter pišite po iste na:

FIRST-SECOND NATIONAL BANK OF PITTSBURGH.

Corner Fifth & Wood Sts., Pittsburgh, Pa.

NAS LASTNI DOM.

HOMESTEAD ZEMLJA V COLORADI

List A. S. je prinesel 3. marca, t. l. dopis nekoga J. G. iz Lowell, Ariz. kateri opisuje zemljo, Homestead v Coloradu kot kamenito in hribovito...

FRANK CHANCHER, 1624 Curtis St. Denver, Colo. (Advertisement)

IZJAVA

Podpisani želim naznaniti in izjaviti vsem slovenskim rojakom v mestu La Salle, Ill., in okolici kakor tudi drugod po Zjed. državah...

G. VOUK Gen. Deliv. Lyons, Ill. (Advertisement)

ISCEM ROJAKA

Iščem rojaka Alojzija Arlič, doma iz okolice Kosje, na Spodnjem Štajerskem. Pred dvema leti je bil v državi Wyoming...

ANTON UZMAH, P. O. Box 127, Willock, Pa. (Advertisement)

FARMA NA PRODAJ!

Devet milj od industrijalnega mesta Dixon, Ill., obsegajoča deset akrov in pol. Poldrugi akre je gozda, vse drugo je izčiščeno...

MIKE KEBER, R. F. D. 3, Dixon, Ill.

Pozor rojaki!

Rojakom v Frontenac in okoličinah želim naznaniti, da imam za luga raznovrstne barve (pauze), stenske papirje, prepleteno vsa te vrste dela...

ANTON ROITZ, East Street, Car Line, Frontenac, Kans.

CAS. Edina Slovenska revija izhaja mesečno na 36 straneh in velja za vse leto \$1. — Čas, 2711 S. Millard Ave, Chicago, Ill.

RAD BI IZVEDEL. Rad bi izvedel za naslov Franc Obida, podomače Ivaneta iz Bukovga na Primorskem...

PETER CUFAR, P. O. Box 97, RELIANCE, WYO.

Pouk v angleščini in lepomislu potom dopisovanja.

Ali bi radi znali angleško govoriti, brati in pisati? Ali imate veselje do angleščine in se ne znate učiti? Ali vam ni znano koliko velja angleščina nam tujeem v tej deželi?...

IZNAJBE DONAŠAJO BOGASTVO!

ZA IZNAJDELJE in za one, ki delajo na iznajdbah, moja: Slovenska knjiga i druge listine s potrebnimi navodili

A. M. WILSON Registered Patent Attorney 314 VICTOR BLDG. WASHINGTON, D. C.

Izvirno potrdilo (ORIGINAL RECEIPT)

ki nam ga pošlje poštni urad iz starega kraja, priča vsakemu, da je denar, poslan naslovníku, bil izplačan. Potrdilo je podpisano od osebe, ki ste ji poslali denar in ko ga mi dobimo sem, ga hranimo za to, da se lahko vsak pošiljalec sam prepriča o prejemu poslani vsote.

Cene po dnevnem kurzu.

ZA DENAR JAMČIMO VSAKEM SLUČAJU! Prebitek in glavnica \$669,672.99. Hranilno ulogo \$4,687,208.83

Pišite nam v vašem materinskem jeziku na KASPAR STATE BANK 1900 BLUE ISLAND AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS.

VAŽNO ZA AVSTRIJCE!

Avstrijske krome, ki so bile pred vojno 20 1/2 centa, so sedaj vsled najhujšega izvoza avstrijskih izdelkov v Združene države precej ceneje. V Avstriji imajo pa še vedno isto vrednost!

NAŠA TVRDKA PONUJA VAM PRILOŽNOST, DA KUPITE SEDAJ ZA SAMO \$125.00 za 1000 Kron

OD 5 1/2% AVSTRIJSKEGA VOJNEGA POSOJILA, ALI PA V MANJŠIH ZNESKIH PO \$13.00 ZA VSAKIH 100K.

Obresti teko od dneva, ko se denar vplača v New Yorku. NA VSAKO AVSTRIJSKO VOJNO POSOJILO, KI JE KUP-LJENO PRI NAS, POSODIMO VSAKI ČAS

70% TRŽNE VREDNOSTI.

Natančnejša pojasnila damo radi volje. Na vprašanja v slovenskem jeziku bomo slovensko odgovorili.

ZIMMERMANN & FORSHAY člani New York Stock Exchange. Oddelek K. NEW YORK 9-11 Wall St.

Table with 2 columns: Za \$, Kron. Items include PIRUHE, krasi, etc.

AMERIKANSKI SLOVENSKE bančni oddelek, 1006 N. Chicago St., Joliet, Illinois.

VSAKEMU KORISTNO.

Za \$1.00 naredim vsakemu 100 pol pisalnega papirja in 100 kvvert z vašim tiskanim imenom in naslovom; pišite po vzorec. Pošljem ga prosto.

MIKE ČEBAŠEK, Box 148, VAN VOORHIS, PA.

Ne prezrite tega!

Prodajam Columbia grafophone, ter slovenske in drugojezične plošče. Istotako ure, verižice, ter raznovrstno slatinino in srebrnino.

ANTON J. TERBOVEC, P. O. Box 1, Cicero, Ill.

Proletarec

je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati - pravo sliko socializma. Naročnina znaša \$2.00 na leto, \$1.00 za pol leta. Naslov: PROLETAREC 4008 W. 31st St. CHICAGO, ILLINOIS.

Zastoj KRASEN STENSKI KOLEDAR ZA LETO 1916.

z vsako štatljuje Partola, ali drugih zdravil iz svetovno znane lekarne PARTOS. Partola za čistenje krvi in želodca \$1.00 Parto-Glory za bolezni živcev 1.00 Partocough zoper kašelj... 1.00 Partocura zoper glavobol... 1.00 Rheuma balsam and powder zoper revmatizem... 2.00 Triplets št. 1 za akutni triper 2.00 Triplets št. 2 za kronični triper... 2.00 Triplets št. 3 zoper polucijo 2.00 Triplets št. 4 zoper beli tok 2.00 Partolisquits zoper sifilis... 4.00

Obširna knjiga "Pot k zdravju" se pošlje vsakemu brezplačno. Pisma naslavljajte na: The Partos Pharmacy 160 - 2nd Ave. New York, N. Y.

PRODAJAM

BELO VINO SODČEK PO... \$35.00 RUDEČO VINO SODČEK PO... \$35.00 TROPINOVO ŽGANJE, GAL... \$ 2.80 Naročilo se priložiti gotovi denar ali poštno nakaznico. Z veseloščitovanjem A. W. EMERICH vinska trgovina in distilacija žganja, 16205 St. Clair Ave., Collinwood Sta., CLEVELAND, OHIO.

VELIKI SLOVENSKO-ANGLESKI TOLMAČ Knjiga vsega poleg slov.-angl. slovnice, slov.-angl. razgovore za vsakdajno potrebo, navodilo za angleško pisavo, opisovanje angleških pisem in kako se postane ameriškanski državljan. Vrhu tega ima knjiga dozdaj največ slov.-angl. in angl. slovar.

To je najboljša in najbolj popolna knjiga za proučanje angleščine in ne bi smelo biti slovenskega naseljence ki bi to knjige ne imel. Knjiga trdo in okusno v platnu vezana (430 strani), velja \$2.00 in je dobiti pri V. J. Kubelka, 608 W. 145th St., New York, N. Y. Pišite po cenik slovenskih knjig

Unijske smodke najfinjšo kakovosti z znakom S.N.P.J.

drvoje vrst po 5 in 10c - izdelane po primeran niški cenil 1.5% od stranske svote gro v rezervni fond S. N. P. J. Pismo na naročila se vrnilo je točno po C. O. D. Naroča se na manj kot 1000 smodk po 5c ali 500 po 10c. Podpirajte domače in bratsko podjetje! Vprašajte za cenik!

John Breskvar 2828 St. Clair Ave. N. E., Cleveland, O.

Dr. Richter's Pain Expeller za revmatično bolečino, na bolečino otrpnosti sklepov in mišic. Pravi se dobi le v savitku, kot vam kaže ta slika. Ne vzemite ga, ako nima na savitku naše trine znamke z ščuro. 25 in 50 centov v vsaki lekarni, ali pa naročite si za \$1.00 od F. Ad. Richter & Co. 74-80 Washington Street, New York, N. Y.

Emil Bachman 2107 So. Hamlin ave., Chicago, Ill.

EMIL BACHMAN Največja slovenska tiskarna na ZASTAVI, KRAJCI, ZNAKE, KAPE, PLOŠČE, t.d. v Ameriki. Pišite po naš veliki cenik, ki je v vsaki v vsaki slovenski knjigarni.

AMERICAN STATE BANK 1825-27 Blue Island Ave., bliso 18-ste ulice. CHICAGO, ILL. Glavnica in prebitek \$500,000.00

ODPRTO: Pondeljek in v četrtek do 8 1/2 zvečer, vse druge dneve pa do 5 1/2 popoldan.

POZOR! Radi nestalnosti cen kronske vrednosti nam je nemogoče odrediti stalno ceno. Pošiljali bodemo denar še nadalje po najnižjih cenah tekoče vrednosti kron. Uprašajte, ali nam pa pišite za ceno.

Pošiljamo denar v stari kraj in jamčimo, da se pošteno izplača ali pa Vam vrne. Direktna zveza s Prve Hrvatsko hranilnico in posojilnico v Zagrebu in njenimi podružnicami. Pošiljamo denar vojnim vjetnikom v Srbijo, Rusijo, Anglijo in Francosko. Govorimo vse slovanske jezike.

POZOR! Kadar se nahajate v gostilni, zahtevajte vedno dobre, zdrave in pristne pijače, ki se sijo na steklenici napis imported, in to so A. Horwator: Importirani Brinjevac, Slivovec, Tropinovec, Grenko V. no in Kranjski Grenček. Moja trdka je prva in edina samostojna, ki importira žgane pijače in selična saravnost iz Kranjskega. Rojaki, zapomnite si, da je A. Horwatorovo Grenko V. no napravljeno iz najboljšega californijskega rudečega vina in iz najzdravejših selič ter nadkriljuje vse druge pijače te vrste za šlovensko zdravo Ravno tako Kranjski Grenček. Posebno ako pijete slabe žganje, ne bo nikdar škodovalo, če denete polovico tega grenčeca vsem.

Frank Stonich brat staršev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenim rojakom iz Amerike. Kadar potrebujete ali kupujete slatinno n. pr. ure, verižice, pretane, broške itd., se obrnite name, ker boste dobili blago prve vrste. VSE GARANTIRANO! V malici imam znake, pretane, privecke, broške raznih jedot in svec. FRANK STONICH 7 W. Madison St., Saving Bank Bldg., Room 605, CHICAGO, ILLINOIS.

Edina Slovenska Tvrdba Zastave, regalice, znake, kape, pečate, in vse potrebščine za društ. in jed. Delo prve vrste. Cene nizke. Slovenske cenike pošiljamo zastoj. F. KERŽE, 2711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.

Največja slovenska tiskarna v Ameriki je NARODNA TISKARNA 2144-45-50 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois. Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. "GLASILO" se tiska v naši tiskarni.

320 AKROV HOMESTEAD Ali ste še pomislili, da imate s SVOJIM PRVIM DRŽAVLJANSKIM PAPIRJEM pravico pridobiti v južnem Coloradu 320 akrov državne zemlje, kakor z drugim papirjem? Zemlja leži samo 2 do 5 milj od železniške postaje, pošte, šole in trgovine, v bližini velikih mest in rudnikov, kjer se vam nudi prilika, dobiti v prostem času delo. Zemlja je čista, črna prst in najboljša za pšenico, ri, koruzo, krompir, vsakovrstno sadje in vinsko trto. Dobra, zdrava voda se nahaja 15 do 30 črevljev globoko. V bližini je dovolj lesa za ograje, stavbe in za kurjavo. Sedaj se nudi EDINA IN ZADNJA PRILOŽNOST za revnega delavca, da si pridobi lepo farmo in postane samostojen. Ne obotavljajte se pa in ne gubite časa, ker to je edina prilika, ko je na raspolago državna zemlja za majhen denar, in ko bo ta pošla, je ne boste mogli dobiti drugače, kakor da plačate manj visoko ceno. SEDAJ ZNAŠAJO VSI STROŠKI, TO JE, ZA NASELITEV, URADNO VKNJIZBO IN MERJENJE, SAMO \$185.00

FRANK CHANCHER CO. ROOM 2, 1624 CURTIS ST., DENVER, COLO.